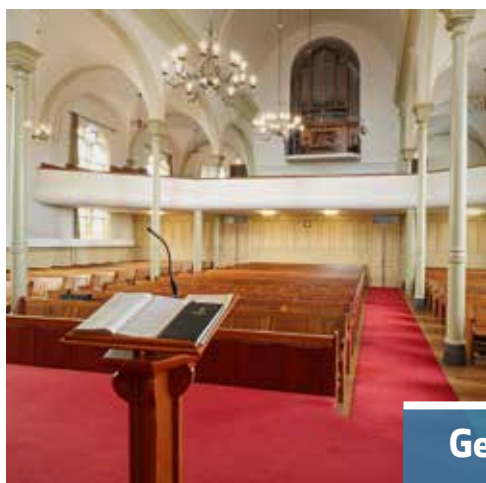

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

AAMBINDER

Gereformeerde Gemeente Leiderdorp

27/12/2019
jaargang 98

nr **13**

Van 1969 tot 1999 wordt de gemeente van Leiden/Leiderdorp gediend door ds. R. Boogaard. Na zijn overlijden, op 12 november 2013, schrijft ds. G.J. van Aalst onder meer: 'Van jongs af aan leefde bij broeder Boogaard de begeerte om te dienen in Gods Koninkrijk. Maar naarmate hij ouder werd, werd dat steeds onmogelijker. Eenmaal de veertig gepasseerd, meende hij dat die weg geheel afgesloten was. Door

het onmogelijke heen leidde de Heere hem naar het ambt van predikant. De Heere riep hem met de woorden uit Jesaja 54 vers 6a: 'Want de HEERE heeft u geroepen als een verlaten vrouw en bedroefde van geest'. Op 44-jarige leeftijd werd hij in 1965 toegelaten tot de Theologische School. Onze broeder wist helder dat hij naar Leiden moest. Op 1 oktober 1969 werd hij daar bevestigd. Dertig jaar lang diende hij deze gemeente'.

Anna getuigt van de geboren Zaligmaker

We lezen dat Simeon de Messias verwachtte, 'de vertroosting Israëls'. Hij kwam, door de Heilige Geest geleid, in de tempel. En toen Jozef en Maria daar het Kindeke Jezus brachten, mocht Simeon in Hem zijn Zaligmaker aanschouwen. Hij kreeg de Zone Gods in zijn armen. Toen hief hij aan: 'Nu laat Gij, Heer', Uw knecht, thans henengaan in vrede'. 'Mijn ogen hebben Uw Zaligheid gezien!'

En deze te dierzelfver ure daarbij komende, heeft insgelijks den Heere beleden, en sprak van Hem tot allen die de verlossing in Jeruzalem verwachtten.

Lukas 2:38

Dat hoorde Anna. De oude vrouw voegde zich bij hem. Haar naam betekent: 'begenadigde'. Die naam was waarheid geworden in haar leven! Door de werking van Gods Geest zong deze Anna, als een geestelijke tweelingzuster, zomaar met die gelukkige Simeon mee. Voor de vaste tempelbezoekers was Anna geen vreemde. Je kon die oude weduwe altijd wel in de tempel vinden. Want ze week niet 'uit den tempel, met vasten en bidden God dienende nacht en dag'. De dienst des Heeren was haar leven. Daarom vertoefde ze graag in Gods huis:

*Och, mocht ik in die heilige gebouwen
de vrije gunst, die eeuwig Hem bewoog,
Zijn lieflijkheid en schonen dienst aanschouwen.*

Anna was een levendgemaakte ziel, door diezelfde 'vrije gunst, die eeuwig God bewoog'. Dat betekent dat zij zichzelf had leren kennen als een zondig en verloren Adamskind tegenover de heilige God. En 'ze maakte haar schuld nog dagelijks meerder' (HC,

ds. H.A. van Zetten,
Nieuw-Beijerland

Zondag 5). Zo leerde Anna heilzaam te wanhopen aan alles van zichzelf. Ze leerde een van God geschonken Borg nodig krijgen.

Anna kende een levend Christus-gemis. Zo ging ze hongeren en dorsten naar de gerechtigheid van het Lam Gods, als de plaatsbekledende Borg. Van Zijn verlossingswerk was de offerdienst in de tempel een voorafschaduw.

Anna kon ongetwijfeld diep bewogen zijn wanneer de offerdieren geslacht werden. Ze had het bevindelijk geleerd:

'Brandofferen, noch offer voor de schuld voldeden aan Uw eis noch eer.'

Alles was tekort. En God komt om Zijn recht. Maar... de Zone Davids was beloofd! Hij zou komen! En nu, door Gods Geest geleid, was ze getuige van het grote geluk van Simeon. En zij mocht er door genade ook in delen.

Altijd in de tempel

Opmerkelijk dat Anna altijd in de tempel was, vindt u niet? Was de tijd niet ongekend donker? Een zwijgende profetie. De Romeinen die het volk overheersten, de Edomiet Herodes die op de troon zat... Zoveel vervlaking en vormendienst in en rond de tempel. Anna leefde in een tijd van diep verval. Toch was ze in de tempel. Want haar hart lag daar waar God vanouds woonde. En het ware Godswerk wás er nog. Er was een Maria, een Elisabet, een Zacharias, een Johannes de Doper, een Simeon... Anna had krediet op God. Hij is immers de Waarachtige, de Betrouwbare.

*Gij evenwel, Gij blijft Dezelfd' o HEER!
Gij zijt vanouds mijn Toeverlaat, mijn Koning.*

Hij doet wat Hij belooft. Vandaar Anna's 'vasten en bidden', dat is: in ware schuld-doorleving, met smeking en geweent. Anna's Christus-gemis had vervulling nodig. Het gaf een aanklevend leven. Het was een verwachtend leven. O, wat was ze graag bij het altaar. Zonder bloedstorting geschiedt er immers geen verzoening.

Geliefde lezer, kent u iets van die gestalte van Anna in uw eigen leven?

Anna kon maar niet leven zonder God, ze kon niet meer leven zonder Christus. Anna kon maar niet rusten buiten Christus. Hoe is dat nu met u? Misschien hebt u een handjevol godsdienst bij elkaar gesprokkeld, wat teksten en verzen, wat tranen en een beetje wondergeloof. Maar daarmee

In dit nummer

4 Een mens te Jeruzalem [1]

11 Kerkelijk Jaaroverzicht 2019

24 Rooms-Katholieke doop

- 2 Anna getuigt van de geboren Zaligmaker
- 3 Het zien op Jezus in Zijn leven [51]
- 5 Momenten in de Christenreis [16]
- 6 Commentaar: Brittannië exit
- 7 Al deze woorden [51]
- 8 Moeders in Christus [4]
- 9 Gezin - school - kerk
- 10 Gereformeerde Gemeente Barendrecht 125 jaar
- 15 Boekennieuws
- 16 Kerknieuws
- 16 Een stem uit het verleden
- 17 Kerkdiensten
- 23 Jeugdrubriek

kunt u niet voor God bestaan. God handhaaft immers Zijn recht. Er moet betaald worden. Alleen het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, reinigt van alle zonden. Durft u voor de rechtvaardige God te verschijnen zonder de bevindelijke kennis van Christus? Anna niet!

Geestelijke ogen

Een natuurlijk godsdienstig mens ziet geen heerlijkheid in Christus. Jesaja getuigt: 'Hij had geen gedaante noch heerlijkheid; als wij Hem aanzagen, zo was er geen gestalte dat wij Hem zouden begeerd hebben. Hij was veracht, en wij hebben Hem niet geacht'.

Anna mocht, net als Simeon, Jezus zien met geestelijke ogen. Dat zien is een zalig zien. 'En dit is de wil Desgenen Die Mij gezonden heeft, dat een iegelijk die den Zoon aanschouwt en in Hem gelooft, het eeuwige leven hebbe' (Joh. 6:40a). Anna mocht op Jezus zien met toepassing voor zichzelf.

Nu mocht ze er ook wat van uitdelen, want ze ging van de geboren Zaligmaker getuigen. Woorden Gods vloeiden uit haar hart en mond. Ze werd een 'profetes' genoemd. Anna had geen gewoon profetenambt, want de profeten (mannen!) zwegen al sinds 400 jaar. Maar de HEERE getuigde door haar. Anna sprak woorden met zout besprengd. Anna mocht zo ook haar Zaligmaker gaan aanprijzen.

*Dan vloeit mijn mond steeds over van Uw eer,
Gelijk een bron zich uitstort op de velden.*

Anna is de Lofzang van Maria gaan verstaan: 'Hij heeft na lang geduld, met goederen vervuld der hongerigen monden'. Anna kon er niet van zwijgen en 'heeft insgelijks den Heere beleden'. Ze had mogen samenstemmen met Simeon, één van hart en één van zin. Dan zijn er 'zoete banden, die mij binden, aan des Heeren lieve volk. Wis, het zijn mijn hartenvrinden, hunne taal mijn hartentolk'.

Liefde maakt gunnend

Deze liefde maakt gunnend. Daarom sprak Anna van Hem 'tot allen die de verlossing in Jeruzalem verwachtten'. Er waren er dus nog méér! Anna wist ze blijkbaar te wonen, die tobbers en zuchters, die zo uitzagen naar Zijn komst. Zij konden de Zaligmaker al evenmin missen.

Geliefde lezer, wat dunkt ú van de geboren Zaligmaker?

Het zien op Jezus in Zijn leven [51]

Isaac Ambrosius

HOOFDSTUK 5

8. Van het aanroepen van Jezus in dit opzicht

Laat ons Jezus aanroepen, of God de Vader in en door Jezus. Zo lezen wij dat het zien op Jezus, of het opslaan der ogen naar Jezus, ook in het boek des Heeren vóór het gebed gaat: 'Des morgens zal ik mij tot U schikken (zegt David) en wacht houden' (Ps. 5:4); en: 'mijn ogen zijn bezweken, daar ik ben hopende op mijn God' (Ps. 69:4).

Het geloof wil in het gebed dikwijls tot de ogen uitkomen, als uit een andere deur. Onze genegenheden zullen dikwijls tot het venster uitbarsten, als de deur gesloten is. Aldus hield Stéfanus de ogen naar de hemel (Hand. 7:55). Hij zond een bode, een begerig, hartverbrekend en te hulp roepend gezicht naar Jezus uit het venster op, om te zeggen dat er een arme vriend op weg was om tot Hem te komen. Wel, laat ons dan alzo zien op Jezus door het aanroepen van Hem. Maar dit aanroepen van Hem begrijpt in zich een gebed en dankzegging.

1. Wij moeten bidden dat alle handelingen van Jezus gedurende Zijn leven, of gedurende Zijn bediening op aarde, de onze mogen zijn. Wij hopen dat het alzo is en wij geloven dat het zo is, maar boven dit alles moeten wij bidden dat het ook zo mag zijn. Daar is geen strijd tussen de hoop, het geloof en het gebed, maar veelmeer overeenstemming. 'Ik geloof, Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp' (Mark. 9:24), of: Laat mij geschieden naar mijn geloof, hoe zwak het ook is. Dat wil hetzelfde zeggen.

2. Wij moeten God danken voor alle handelingen in Christus' leven. Zo deed de menigte: 'Zij loofden God met grote stem, vanwege al de krachtige daden die zij gezien hadden; zeggende: Gezegend is de Koning, Die daar komt in den Naam des Heeren; Vrede zij in den hemel en heerlijkheid in de hoogste plaatsen' (Luk. 19:37, 38). Weet, mijn ziel, dat Christus dit alles voor u gedaan heeft. Is Hij onder de wet geworden om uw ziel te verlossen en u tot Zijn zoon aan te nemen om de hemel te beërven, is Hij uit de hemel nedergekomen en heeft Hij zoveel mijlen omgereisd op aarde om uw hart te omhelzen en voor Hem te winnen, heeft Hij zoveel woorden gesproken en zoveel wonderwerken gedaan om het geloof in u te werken? O, hoe behoort gij dan Zijn Naam te loven, te prijzen en te verheerlijken!

Hoe behoort gij uit te breken tot die gezegende lofzang: 'Hem Die ons heeft liefgehad (...), en Die ons gemaakt heeft tot koningen en priesters Gode en Zijn Vader; Hem, zeg ik, zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. Amen' (Openb. 1:5, 6).

(slot)

Uit: "Het zien op Jezus" Isaac Ambrosius (uitg. Den Hertog).

Als een wachter op de morgen

‘En zie, er was een mens te Jeruzalem, wiens naam was Simeon...’.

Lukas 2:25

Het is een komen en gaan in de voorhoven van de tempel. En opeens zegt Lukas: ‘Zie’. In het heiligdom is kennelijk iets opmerkelijks te zien, iets dat ieders aandacht vraagt. Wat is er te zien? Een mens. Onopvallend staat hij daar, een eerrover Gods.

J. van 't Hul,
Lieren

‘Een mens! Daar schrijft Lukas over, niet over een heilige, niet over een bijzonder mens, maar over een gewoon mens. Weliswaar ‘een mens te Jeruzalem’, maar toch: slechts een mens, in ongerechtigheid geboren en in zonde ontvangen, ‘een mensje uit het stof verzezen’, zegt Calvijn. Deze mens is gekomen en zal eens weer gaan, naar de grote eeuwigheid. Wat is een mens! Van een gevallen mens is niets goed te zeggen. Maar de naam van deze ‘mens’ is door de verkiezende liefde Gods geschreven in het Boek des levens. God heeft in deze mens een welbehagen. Hij heeft gedachten des vredes over hem en niet des kwaads. Dit is een gelukkig ‘mens te Jeruzalem’!

Oprecht en vroom

‘Simeon’ is de naam. Hij is ‘rechtvaardig en godvrezend’. Terwijl ook de mens Simeon geboren was als een kind des toorns, staat van hem opeens geschreven dat hij rechtvaardig is en God vreest. Dat is de juiste volgorde: Hij is rechtvaardig, niet door de werken der wet, want hij is gerechtvaardigd in en door een Ander. Pas daarna wordt een mens Godvrezend. Simeon is als Job: oprecht en vroom en wijkende van het kwaad, net als Zacharias en Elisabet,

die beiden rechtvaardig voor God waren. ‘In Simeon is het recht der wet vervuld, in hem is de liefde tot God en tot de naaste gewekt’ (Kohlbrugge). Simeon is van staat veranderd en houdt in zijn weg het oog op God gericht. Deze eenvoudige man heeft dus van hogerhand geleerd de zonde te haten en te vlieden, in de weg van Gods inzettingen te wandelen en op de grote daden Gods acht te geven. Kennelijk is dat allemaal nodig om straks de verborgenheid der Godzaligheid te kunnen kennen: ‘De verborgenheid des HEEREN is voor degenen die Hem vrezen’ (Ps. 25:14a).

‘En hij kwam door den Geest in den tempel!’

Wachten en verwachten

Wonderlijke zaken zijn het die van deze ‘mens te Jeruzalem’ worden gezegd. Simeon verwacht ‘de vertroosting Israëls’, schrijft Lukas. Hij behoort dus tot diegenen die in hun hart de komst van de Messias verwachten. Deze man heeft gelovig gewacht en uitzien verwacht. Dat is wat

anders dan afwachten. Lijdelijk afwachten is geesteloos, is ongeestelijk, maar Simeon heeft in heilige werkzaamheid zijn plaats ingenomen op de wachttorens des geloofs.

Hij verwacht ‘de vertroosting Israëls’, die hem de enige troost in leven en in sterven kan schenken. Geduldig heeft hij gewacht op de komst van de Christus der Schriften. Die komen zou om een blijde boodschap te brengen aan de zachtmoedigen, om te verbinden de gebrokenen van hart en gevangenen vrijheid uit te roepen. Simeons ziel wacht ongestoord en hij hoopt in al zijn klachten op Zijn onfeilbaar Woord. Hij zit niet zoals zoveel anderen, te wachten op iemand die het juk van de Romeinen gaat verbreken en het koninkrijk van Israël weer gaat oprichten. Als een wachter op de morgen ziet hij uit naar Hem Die zijn ziel had lief gekregen. Hij ziet uit, hij hoopt en hij wacht op de Beloofde der vaders, of Hij zou willen afdalen in zijn verlorenheid om hem van zonde en ongeval te ontslaan.

Heilige Geest

‘En de Heilige Geest was op hem’ (Luk. 2:25b). Dat is het volgende wat van Simeon staat geschreven: De Geest is óp hem. Niet: in hem. Dat moet ook waar geweest zijn, want het is de Geest Gods Die de zondaar van dood levend maakt en Die de kinderlijke Godsvreze werkt, maar er staat met nadruk dat de Geest óp hem was, óp hem rust. Het gaat om de Geest der profetie. Simeon is vervuld van de Heilige Geest, Die hem profetisch gaat inspireren om over zaken te spreken die hoger zijn dan het dak van de tempel. Straks mag Simeon kennis nemen van Gods bijzondere wil. Die gunst heeft God Zijn volk bewezen. Wat hier opvalt, is dat er in drie achtereenvolgende verzen sprake is van de Heilige Geest. In vers 25 staat dat aan Simeon de Geest der profetie is gegeven. In vers 26 wordt dat nader uitgewerkt in de mededeling dat deze Geest hem een Goddelijke openbaring heeft gedaan. En in vers 27 staat dat hij door de Geest de tempel was binnengekomen.

(wordt vervolgd)

In de eeuwigheid

De heerlijkheid van het hemels Jeruzalem

Aan de overkant van de rivier zien de pelgrims dezelfde twee mannen in blinkende kleren. Hier bemerken zij dat die twee mannen engelen zijn, maar dat ze ook zelf hun sterfelijk kleed hebben achtergelaten in de rivier.

ds. B.J. van Boven,
De Valk-Wekerom

Nu wordt de heerlijkheid van de hemelstad hen voor ogen gesteld: de vele engelen, de Boom des levens, de witte klederen voor hen bereid, de vele gezaligden. De pelgrims vragen wat ze in die stad moeten doen. Helder wordt hen voor ogen gesteld dat ze er getroost en verblijd zullen worden, de vrucht van hun gebeden mogen genieten, de gouden kroon dragen, maar bovenal de Koning zullen zien in Zijn schoonheid. Ze zullen Hem dienen en er hun geestelijke vrienden ontmoeten, die hetzelfde doen. En eenmaal zullen ze met de Koning komen, als Hij op de wolken des hemels zal wederkomen. Dan zal Hij zitten op Zijn troon om de inwoners van de aarde te richten. Daarna zullen ze eeuwig bij Hem zijn.

Ook bij dit laatste 'moment' uit de Christenreis moeten we goed beseffen dat Bunyan allegorisch schrijft. Hij bedoelt dus niet dat Gods kinderen na hun sterven hemels onderwijs ontvangen aangaande de eeuwige zaligheid. Maar Bunyan wil in deze zinnebeeldige woorden ons leren wat de hemelse heerlijkheid voor Gods volk zal betekenen. Daar zal geen rouw, verdriet, honger of dorst meer zijn, want alle tranen zullen van hun ogen afgewist worden. Daar zullen zij eeuwig getroost worden en de vruchten genieten van de Boom des levens. Ze zullen de ontvangen kroon werpen aan de voeten van het Lam. Maar ook zal er geestelijke herkenning zijn en zullen ze de onderlinge band voor eeuwig beleven. Het grootste zal zijn dat zij de drie-enige God voor eeuwig tot hun Deel

mogen hebben, omdat zij het deel van de drie-enige God zijn, reeds van eeuwigheid. In korte trekken wordt ons de hemelse heerlijkheid voorgesteld. Geliefde lezer(es), laten we ook eens bedenken hoe vreselijk dan de tegenovergestelde helse ramzaligheid zal zijn.

De poort van het hemels Jeruzalem

Als de pelgrims de poort naderen, horen zij hemelse muziek. Ze worden begroet met een zaligspreking: 'Zalig zijn zij die geroepen zijn tot het avondmaal van de bruiloft des Lams'. Als ze omringd door een hemels leger de stad naderen, horen ze de klokken

luiden. Boven de poort zien de pelgrims de laatste zaligspreking uit de Bijbel (Openb. 22:14) staan. Het getuigschrift, ontvangen bij het kruis en getekend met bloed, moet bij de poort getoond worden. Het wordt naar de Koning gebracht, Die hen toestemming geeft binnen te komen.

Zodra ze binnenkomen worden ze veranderd en blinken van goud. Alle hemelklokken gaan luiden en de beide mannen beginnen te zingen. Eeuwig te zingen, van Gods goedertierenheden.

Bunyan keert terug tot zijn droom en merkt twee dingen op. Hij mag een blik slaan in de stad en ziet de straten van goud, de gezaligden met de palmtakken en hoort de engelen Gods heiligheid bezingen. Dan worden de poorten gesloten. Hij wenst bij hen te zijn. Maar hij ziet ook hoe Onkunde de poort nadert, nadat hij door veerman IJdele Hoop over de rivier was gebracht. Hij klopt aan en meent toegelaten te worden. Hij mist het getuigschrift en verstomt. Door twee engelen wordt hij gebonden en buitengeworpen. 'En zo zag ik dat er een weg naar de hel was zowel vanaf de stad Verderf, als van de hemel'.

Geliefde lezer(es), ook voor ons komt het laatste moment. Wij moeten allen sterven en God ontmoeten. En waar komt het dan op aan? Hebben wij dan een getuigschrift om voor God te kunnen bestaan? Zijn wij uit Stad Verderf gehaald door wederbarende genade? Hebben wij met ons pak van zonden staan beven bij de Sinai? Werden wij in een weg van recht geleid tot de Poort, Christus? Leerden wij hoe een doodschuldige zondaar met God verzoend wordt door het bloed des kruises? Bleef er na alle ontvangen genade een arme zondaar over, die op zijn reis zijn verdorvenheid moet inleven om het bloed te benodigen? Dan stamelen we het Bunyan na dat alle hemelklokken zullen luiden als zo'n verloren zondaar als ik gezaligd zal worden om niet door Christus. Maar hoe vreselijk zal het zijn als we met Onkunde reizen met een ijdele hoop en eeuwig moeten buitenstaan door eigen schuld.

*Zo gaan de pelgrims voort,
door 't God'lijk licht geleid,
En gaan de poorten door
van Gods gerechtigheid,
Om eeuwig door genâ,
Gods deugden te bezingen.
Maar Onkunde blijft staan,
kan daar niet binnendringen.*

(slot)

Brittannië exit

Macedonië
(Hand. 16:9)

De Engelse verkiezingen hebben een duidelijke overwinning te zien gegeven voor de conservatief Boris Johnson. Dit betekent een versterking voor de ‘leavers’, degenen die zo snel mogelijk uit de Europese Unie willen. Hoe moeten we over deze Europese exit-beweging denken? Hoe moet onze houding zijn?

ds. G. Clements,
Gouda

Voor veel Britten is de Europese Unie (EU) een gestrand schip. Het is, naar hun mening, een superstaat van bureaucraten die zich al te veel met de soevereine lidstaten bemoeit. Zij willen daarom zo snel mogelijk uit de EU. Haaks daarop staat het verlangen van vluchtelingen aan de randen van Europa. Zij hunkeren naar dit Europa als naar een land van overvloed. Met gevaar voor hun leven steken zij in gammele bootjes de Middellandse Zee over.

Waardering

De waardering voor de EU verschilt dus behoorlijk onder degenen die veel bezitten en degenen die bijna niets hebben, ‘the haves and the have nots’. De wijze van redeneren van beide groepen verschilt overigens niet zo veel, want beiden beoordelen Europa met de graadmeter van voorspoed. Het is de vraag of het Europese eenheidsstreven nog meer te bieden heeft dan geld en goed. Hebben twintig eeuwen Europese geschiedenis ook niet een géestelijke rijkdom aangebracht? En wat is daar nog van over? De belangrijkste geestelijke waarde van Europa is ongetwijfeld de gang die het Woord maakte. Deze geschiedenis begon met de roep van een Macedonisch man: ‘Kom over en help ons’ (Hand. 16:9). Vandaag vinden wij tot in de kleinste bergdorpjes een kerk als stille getuige van de kracht die van het Woord is uitgegaan. We willen enkele hoogtepunten nagaan.

Hoogtepunten

Het eerste hoogtepunt is het jaar 313 na Christus toen de heidense keizer Constantijn overging tot het christelijk geloof. Deze gebeurtenis markeerde het einde van drie eeuwen bloedige vervolgingen. Daarna volgde de kerstening van Europese volkeren, waarbij ook Engeland betrokken is geweest. Ierse en Engelse zendelingen staken de Noordzee over, zoals Columbanus, Gallus, Willibrordus en Bonifatius. Het tweede hoogtepunt is de Reformatie van de 16^e eeuw. Gods Woord werd weer op de kandelaar gesteld. In de meeste Europese landen ontstond een worsteling met de vervallen kerk van Rome. Ook Engelse theologen hebben aan deze Reformatie bijgedragen. Te denken valt aan Perkins en de Westminster theologen. Het derde hoogtepunt is de 19^e eeuw. Deze eeuw wordt niet zonder reden ‘de zendingseeuw’ genoemd. Vanuit veel Europese landen voelden mannen en vrouwen zich geroepen om met het Woord uit te gaan tot de einden der aarde. Ook Engeland heeft hieraan een bijdrage geleverd met zendelingen als William Carey, Hudson Taylor en Mary Slessor. De hoogtepunten van de Europese geschiedenis zijn er geweest vanwege de zegenrijke kracht van het Woord. Dit besef biedt genoeg reden om over de landsgrenzen heen te zoeken naar verbinding in welke staatkundige vorm dan ook.

Dieptepunten

Maar er zijn in diezelfde 20 eeuwen Europese geschiedenis ook vernietigende krachten werkzaam geweest. Vele oorlogen werden gevoerd tussen de volken van Europa vanwege nationalisme, militaire competitie en winstbejag. We gaan al deze conflicten niet na, maar noemen slechts de twee wereldoorlogen ontstaan op Europese bodem. In de Eerste Wereldoorlog stonden Engelse soldaten in de loopgraven tegenover de Duitsers. Men zegt dat christelijk Engeland in de loopgraven is doodgebloed. Velen hoopten dat na de vrede van Versailles (1919) deze grote oorlog alle oorlogen zou stoppen. Twintig jaar later stortte Europa zich in een nieuw bloedig conflict met 65 miljoen doden. Het naoorlogse gemeenschapsstreven is ontstaan uit ontsteltenis over al dit geweld. Aanvankelijk waren er staatslieden die de Unie wilden funderen op de christelijke beginselen, zoals de Franse minister Schuman en de Duitse kanselier Adenauer. Maar hun stemmen verstomden snel. De eerste unie van zes lidstaten kreeg wel een heel platte naam: ‘Europese

Gemeenschap voor Kolen en Staal' (1958). Het staal was, hoe beschamend, onder meer nodig voor de herbewapening tegen de Sovjet-Unie.

Het Europese eenheidsstreven is inmiddels blijven steken in beweegredenen van veiligheid en gewin. Het Engelse

parlement debatteerde nog onlangs over de vraag of we meer vis kunnen vangen binnen of buiten de EU. De geestelijke rijkdom die het Woord van God ons eeuwenlang gebracht heeft, lijkt vergeten. De historicus C.G. Brown beschrijft deze geestelijke crisis voor het Engelse volk in zijn boek "De dood van christelijk Brittan-

nië" (2001). Deze crisis voltrekt zich in alle Europese landen.

De vraag vóór of tegen Europa is op deze wijze voor een christen nauwelijks te beantwoorden, omdat in al deze discussies het belangrijkste motief ontbreekt: 'Welgelukzalig is het volk, welks God de HEERE is' (Ps. 33:12).

RUBRIEK AL DEZE WOORDEN [51]

Heilig, rechtvaardig en goed

TIEN GEBODEN VOOR ONS

Zeg me hoe je over de wet denkt, dan zal ik zeggen wie je bent. In deze afsluiting van de jaarserie over 'Al deze woorden' wordt deze vraag aan ons hart gelegd.

Wat betekent Gods wet voor jou? Hoe luister je zondagmorgen naar Gods geopenbaarde wil aangaande goed en kwaad? In een tijd van de openbaring van de mens der zonde (2 Thess. 2:3, letterlijk: van de wetteloosheid) willen we steeds meer en openlijker zelf uitmaken wat goed en kwaad is. Binnen de kerk niet zo zeer door Gods wet als zodanig terzijde te schuiven, maar:

- Door onkunde: we weten niet wat God zegt en bedoelt. Daar doen we ook geen moeite voor!
- Door verlegenheid: onze tijd is zo ingewikkeld, daar voorziet de wet niet in. We werken graag met grijze gebieden, waarbinnen we onze eigen gang kunnen gaan.
- Door gespletenheid: we hanteren op zondag andere normen dan doorde-weeks; in het dagelijks leven andere normen dan in de kerk. Binnen de kerkkring andere normen dan binnen de werkkring, laat staan binnen de vriendenkring.
- Door een anti-nomiaanse instelling: we

'hebben' niets met de wet. Door een geloofsbeleving, die zegt dat 'een mens immers maar een mens blijft'.

- Door een wereldse levenshouding, waar alles mee door kan, omdat we als 'gelovigen toch vrij zijn van de wet'. We leven niet meer onder de wet, maar onder de genade. Deze verkeerd geduide tekst (Rom. 6:14 én 15) komt dan goed van pas, om onze eigen gang te gaan.
- Door de overdreven vrees om toch vooral niet wettisch te zijn. Maar wettig is toch wat anders dan wettisch?

Deze opsomming is niet volledig. Net zoals onze overdenking van de verschillende geboden onvolledig was. Daarover kreeg ik nog weleens vragen. Maar we moesten ons beperken tot deze wekelijkse rubriek in dit kalenderjaar. Graag zou ik er meer over willen zeggen.

Maar nu de afsluiting: hoe denkt Paulus over de wet? Laten we eerlijk naar het geheel van zijn apostolisch vermaan luisteren. Naar de onderscheiden functies van de wet: naar de wet in het stuk van de ellende, de verlossing en de dankbaarheid. Ook de Romeinenbrief laat hij beginnen met 'de dingen die der wet zijn' (Rom. 2:14, 15): de maatschappelijke functie, zelfs zonder de genadeopenbaring in Christus Jezus. De apostel wist heel goed dat door de werken der wet geen vlees gerechtvaardigd zal worden voor God (Rom. 3:20

en 28). Hij wist goed wat het is om te sterven aan de wet (Gal. 2:19); en dat het einde van de wet Christus is (Rom. 10:4). Hij kende de levensstrijd tussen vlees en Geest (Rom. 7:14): 'Want wij weten dat de wet geestelijk is, maar ik ben geestelijk, verkocht onder de zonde'. En deze apostel schrijft: deze drie woorden over de wet.

Kunnen we het hem van harte nazeggen: 'Alzo is dan de wet heilig en het gebod is heilig, rechtvaardig en goed' (Rom. 7:12). Niemand kan de apostel beschuldigen van minachting van de wet. De wet is heilig, omdat zij wilsoopenbaring van de heilige God is. Dat zegt hij vaker, zoals in Romeinen 7:22: 'Want ik heb een vermaak in de wet Gods naar de inwendige mens'. Elk afzonderlijk gebod is heilig, rechtvaardig en goed. De volmaakt Rechtvaardige stelt daarin Zijn rechtvaardige eis. Ook het doel van elk gebod is goed. Met deze duidelijk positieve woorden over de wet heeft Paulus iedere verdachtmaking ten aanzien van wetsverachting afdoende beantwoord.

Vanuit de levensgemeenschap met de Vervuller van de wet (Matth. 5:17) gun ik je zo van harte het getuigenis waarvan Psalm 119 vol is: 'Hoe lief heb ik Uw wet...'

v. A.

(slot)

Sions advents- verwachting

Jesaja 49:15

Moeders dragen altijd zorgen over hun kinderen met zich. Dat zijn niet alleen dagelijkse zorgen, maar ook onbesproken zorgen. Menigeen staat met zorgen op en gaat met zorgen naar bed. Misschien is er een lege plaats in uw huis, omdat er één als de verloren zoon weggegaan is en nooit meer thuiskomt. Zou het door smart verteerde ouderhart niet blijven uitzien?

ds. C.A. van Dieren,
Rijssen

naar het levende gebed niet meer vinden. Die weg is van de zijde van de Sionieten afgesneden en nu menen ze dat deze weg ook van Gods kant afgesneden is.

Verlaten en vergeten

In diepe ellende en in ongeloof zeggen ze: 'De HEERE heeft mij verlaten en de Heere heeft mij vergeten'. Is dat dan niet rechtvaardig? Ja, maar ze kunnen God niet missen. Sion kan niet meer geloven dat God aan haar denkt. Het ongeloof maakt wijs dat God haar verlaten en vergeten heeft en nooit meer zal komen. Is dat uw zielsgesteldheid? Toch begeeft de Heere zulken niet. Hij vraagt: 'Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten?' Nee, dat kan niet. En zelfs, al zou deze haar kind vergeten, de Heere zal de Zijnen nooit vergeten. God denkt eeuwig aan Zijn Sion, want Hij is de Eeuwige, de Onveranderlijke. Ook al leven ze zo veraf. Ook al zitten ze in banden van moedeloosheid en ongeloof. Ook al moet Hij ze tuchtigen. De Heere vergeet een eenzame Jakob, een moedeloze Elia, een onwillige Jona, een gewaarschuwde Petrus niet. Allen die uit God geboren zijn, hetzij zuigeling of groter, zijn kinderen van God en staan in Gods handpalmen gegraveerd.

Zijn Middelaarswerk

Voor Gods eigen Kind was er geen ontferming, maar Hij werd verlaten. Dat begon in de kribbe. De engelen keerden terug, maar het Kind bleef wenend achter. Waartoe? Omdat God de zuigeling uit Jesaja 49 niet wilde en kon vergeten en Zich wilde ontfermen over afkerige kinderen. Christus vergeet de Zijnen niet. Waarmee troost de Heere zo'n treurend Sion? Met de heerlijkheid van Zijn Persoon in de kribbe, met het tonen van Zijn Middelaarswerk. Dan is Hij haar heil alleen. Dan wordt het ongetrooste kind getroost met een geboren Jezus. Hij werd vlees van mijn vlees en been van mijn been. Dan mag u het uit Zijn mond horen: 'Zo zal Ik toch u niet verlaten'. Nimmer!

(slot)

Jesaja spreekt over moeders zuigeling. Kan zij die vergeten? Onmogelijk. Niet het kleine kind, maar ook niet de grotere en volwassen kinderen. Hoe bruut ze soms de deur achter zich dichtgeslagen hebben, aan moeders kant blijft de deur open. Jesaja moet door de Heilige Geest over deze vrouw spreken. De Allerhoogste wil Zich hier met een tere, zorgzame moeder vergelijken. De Heere gaat zelfs nog verder dan de natuurlijke moeder. Hij zegt: 'Ofschoon deze vergate'. Dat is door de gebrokenheid van de zonde nog mogelijk. Wie zal de diepte van zulke nood peilen? Hoewel dit onder de mensen kan gebeuren, zo zal de Heere toch u niet vergeten.

Een ontrouw kind

Tegen wie zegt de Heere dat? Tegen Zijn volk, tegen Sion. Dat is nu het onbevatelijke wonder, want Sion had verdiend om voor eeuwig door God verlaten en vergeten te worden. Hoe had de Heere het volk gezegend, maar wat had Sion, dat ontrouwe kind, gedaan? De Heere verlaten, vreemde goden gediend, God veracht en Zijn waarschuwingen in de wind geslagen.

De Heere beoogde het behoud van Sion, maar het volk holde voort naar het eeuwig verderf.

Hoe nodig is het toch dat we onszelf bij Geesteslicht als zo'n ontaard kind leren kennen. Wat doet de Heere? Hij geeft het volk over in de ballingschap om daar tot inkeer te komen. De Heere had het rechtvaardig kunnen uitroeien. Dat doet Hij niet. Krachtens Zijn verbond kan Hij niet van Sion af.

Nu gaat de Heere het volk vernederen en verootmoedigen, opdat het als een schuldig en ellendig kind tot Hem zal roepen. Het treurt over de zonde tegen een goedgevoelend God. Het treurt, omdat het alle liefdevolle vermaningen veracht heeft. Het treurt boven alles omdat het God mist en dat is het bitterste van alles. Weet u wat dat is, uzelf uit de gemeenschap gezondigd te hebben?

Sion zit als een verlaten en verloren kind op de straten van het grote, wereldse Babel. En zoals het kind schreeuwt om zijn moeder, zo schreeuwt Sion om de Heere. Het volk kan de weg naar de verzoening,

Gezin - school - kerk

We naderen het einde van het jaar. De boeken van 2019 worden (af)gesloten, om eenmaal weer geopend te worden. Daarover is het laatste profetische boek niet onduidelijk: 'En ik zag de doden, klein en groot, staande voor God; en de boeken werden geopend' (Openb. 20:12). Dan zullen we allen naar onze werken geoordeeld worden.

In het afgelopen jaar hebben we geprobeerd de wet des Heeren, gebod na gebod, wat te verduidelijken. Levend met onze gezinnen onder de bediening van het genadeverbond blijkt dat noodzakelijk, opdat we zullen weten wat GóD voor zonde houdt. Ook hebben we in een korte serie over de Heilige Doop gesproken. Want: 'Ik ben de HEERE uw God, Die u uit Egypteland, uit het diensthuis uitgeleid heb...! Wat een voorrecht, dat de Heere Zijn verbondstrouw in de geslachten wil tonen. 'En Mijn verbond zal hem vast blijven' (Ps.

89:29b). Vandaar dat Hij de woorden Gods in wet en Evangelie ons en ons nageslacht toebetrouwt.

Beseffen we dat er ook sprake is van *verbondswraak*? Wee 'indien zijn kinderen Mijn wet verlaten, en in Mijn rechten niet wandelen (Ps. 89:31). Wat hoor je daar weinig over in de prediking. Heeft dat beide(!) een plaats in de praktijk van opvoeding en vorming? We spreken graag over de *ruimte* binnen de bediening van het genadeverbond. Maar realiseren we ons voldoende dat er hieraan ook grenzen

zijn? Het doopwater maakt scheiding. Dat blijkt in de praktijk. En zo niet, 'zo zij ontheiligen, wat Ik heb voorgeschreven, dan mogen zij gewis voor Mijne straffen beven' (Ps. 89:13, berijmd).

Eén aspect wil ik in dit verband naar voren halen: de discussie over het gebruik van de sociale media. Wanneer we terugzien op 2019 kan ik niet laten dringend uw aandacht te vragen voor de bezinning binnen het Calvin College in Zeeland. Daar is een integere en moedige poging gedaan om in bovenstaande zin principieel de eenheid van gezin, school en kerk te dienen. Bezinning die vraagt om landelijke steun vanuit elk gezin, het gehele onderwijsveld en de kerk. Bezinning die een vervolg moet krijgen, ter wille van de zielen van onze jongeren. Het is meer dan tijd! Dit zijn we verplicht aan Gods verbondstrouw en -wraak, aan de ruimte en de begrenzing van de bediening van het genadeverbond.

Met toestemming van betrokkenen wil ik het jaar niet uitgaan zonder dit met nadruk onder uw aandacht te brengen. In de rubriek 'Stem uit het verleden' op pagina 16 staat een document dat hierbij hoort.

v. A.

Sinds de jaren '60 van de vorige eeuw hebben we geprobeerd om de televisie op afstand te houden. Tot zo'n twintig jaar geleden. Toen kwam het internet en weer tien jaar later de smartphone. Massaal hebben we de deur op een kier gezet. Bijna geruisloos is het digitale wonder door die kier naar binnen geslopen en heeft het zich in onze levens genesteld, zonder dat we er echt erg in hadden. Welhaast argeloos zijn we er gebruik van gaan maken, iedere dag een beetje meer, gedreven door nieuwsgierigheid en gemak. Vandaag kunnen we niet meer zonder (tenminste, dat denken we), en lopen we allemaal aan de leiband van de techniek.

Een tegenbeweging

Sluipenderwijs. Zo is het ook in het Calvin College gegaan. Vandaag wandelen duizenden leerlingen het Calvin College binnen; de meesten met smartphone, een enkeling zonder. De komst van het internet en de smartphone heeft niet alleen onze maatschappij maar ook de cultuur in onze scholen ingrijpend veranderd. In de achterliggende tijd hebben we ons als bestuur en directie van de school hierop diepgaand bezonnen. Dat heeft ons tot het voornemen gebracht om de smartphone en andere digitale communicatiemiddelen (zoals bijvoorbeeld smartwatches) buiten de school te houden. Daarvoor hebben we op hoofdlijn drie argumenten benoemd, die we onderstaand kort willen toelichten.

1. *Geestelijke (on)reinheid.* Onze jongeren worden via het internet en hun smartphone overspoeld met 'geestelijke boosheden' (lees Efeze 6). Hoewel er natuurlijk verschillen bestaan, worden onze leerlingen volgestopt met foute muziek,

met sport, met seks en met geweld. Dat gebeurt ook tijdens schooltijd. Veel leerlingen hebben toegang tot filmsites als Netflix of Videoland, via een eigen of via een gedeeld abonnement. De vernietigende invloed hiervan op hun moraal en zeden is groot. Bovendien wordt iedere seconde van hun tijd geclaimd en blijft, als God het niet verhoedt, Gods Koninkrijk buiten hun beeld.

2. *Mentale (on)rust.* Onze leerlingen komen naar school om iets te leren. Om te kunnen leren is mentale rust en concentratie op de juiste dingen nodig. De fysieke aanwezigheid van hun smartphone zorgt voor onnodige en daardoor storende afleiding. Ze worden voortdurend geprikkeld, terwijl hun aandacht wordt gevangen door allerlei dingen die niets met de school en met leren te maken hebben.
3. *(A)sociaal gedrag.* Een school is een gemeenschap. Doordat onze leerlingen hun smartphone binnen handbereik hebben, is de verleiding groot om op hun scherm te zitten staren. In plaats van dat ze met elkaar praten en daardoor meer betrokken zijn op elkaar. Contact en communicatie met mensen is belangrijker dan met dingen. Daarnaast vindt ook veel misbruik van de smartphone plaats, bijvoorbeeld in de vorm van ongewenst en soms ook onacceptabel online-gedrag.

Omdat wij als school een vormende opdracht hebben die wortelt in onze grondslag (Schrift en Belijdenis) en in de doopbelofte van de ouders van onze leerlingen, vinden we dat wij hier onze verantwoordelijkheid moeten nemen voor de periode dat de leerlingen onze school bezoeken.

Citaat uit brief Calvin College

Gereformeerde Gemeente Barendrecht 125 jaar

Kerkenraad van
Barendrecht

God vergadert Zijn Kerk waar en wanneer Hij wil. Dat is de enige reden waarom in Barendrecht (voorheen Rotterdam-Zuid) vanaf 1894 tot 2019 zondag aan zondag Gods woord is verkondigd.

Gods onveranderlijke trouw ten opzichte van een gemeente die alleen maar bestaat uit ontrouwe gemeentelieden. Ds. C.J. Meeuse sprak op 11 december in de herdenkingsdienst over Psalm 125:1 en 2. Het thema voor de preek was 'De veiligheid van Gods Kerk', waarbij hij inging op: de vaste grondslag, de sterke ommuring en de eeuwige duurzaamheid van de Kerk. De Heere heeft in de achterliggende 125 jaar betoond Zijn Kerk, ook in onze gemeente, te bewaren. "t Is trouw, al wat Hij ooit beval; het staat op recht en waarheid pal; als op onwrikb're steunpilaren."

Ds. L. Terlouw schreef in het Voorwoord van het herdenkingsboek, uitgegeven ter gelegenheid van het 110-jarig bestaan, het volgende: 'Die God, Die eeuw uit eeuw in Dezelfde blijft, zorgde in de 19^e eeuw in Rotterdam-Charlois, Hij zorgde in de 20^e eeuw in Rotterdam-Zuid. Zou Hij dan dit niet kunnen in de 21^e eeuw in Barendrecht?'

Onder het kruis

De gemeente werd op 13 december 1894

gesticht door ds. A. Makkenze. Men noemde zich 'Gereformeerde Gemeente onder het kruis'. Enkele weken later, op 3 januari 1895, werd de gemeente door hem geïnstitueerd, waarna op 5 januari oefenaar Van Oordt werd beroepen.

Gods trouwe zorg is ook gebleken in het zenden van Zijn knechten. In de gemeente hebben tot op heden tien predikanten gediend, achtereenvolgens de dominees Van Oordt, Pieneman, Lamain, De Blois, Van Dam, Van der Bijl, Schipaanboord, H. Hofman, Meeuse en tenslotte Terlouw. Van de 125 jaar heeft de gemeente bijna 80 jaar een eigen herder en leraar gehad.

De Heere voorzorg niet alleen in predikanten, Hij zorgde ook voor ouderlingen en diakenen. Mensenkinderen die, met de gaven die de Heere hen gaf, (geestelijk) leiding mochten geven aan de gemeente. De Heere heeft niet alleen gezorgd voor Zijn knechten, ook zorgde Hij voor een plaats van samenkomst. De woning van Hein Vermeulen in Rotterdam Charlois werd na de instituering in 1894 al snel te klein. Er werd een eenvoudig houten kerk-

je met pastorie gebouwd aan de Grote Kulk in Rotterdam-Charlois. Deze plek werd echter door de gemeente onteigend, maar in 1928 mocht opnieuw een eigen kerkgebouw aan het Mijnsherenplein in Rotterdam-Zuid in gebruik worden genomen. Het was een samenvoeging van de leden van Rotterdam-Centrum, die in Rotterdam-Zuid woonden, en de leden van Rotterdam-Charlois.

De eerste dienst in deze kerk werd geleid door ds G.H. Kersten met als tekst 1 Petrus 2:4 en 5: 'Tot Welken komende als tot een levenden Steen, van de mensen wel verworpen, maar bij God uitverkoren en dierbaar...'

In 2004 verhuisde de gemeente vanwege teruglopend ledental naar Barendrecht, waar zij eerst samenkwam in de Christelijke Gereformeerde Kerk. Daarna mocht een geheel nieuw kerkgebouw 'Zuiderhaven' in gebruik worden genomen aan de rand van Barendrecht. Bij de ingebruikname van dit Godshuis bediende ds. Terlouw het Woord met dezelfde tekst als ds. Kersten bij de ingebruikname van het kerkgebouw aan het Mijnsherenplein. Inmiddels mag de gemeente weer zo'n 700 leden tellen.

Vanuit het heiligdom

Ten slotte Gods zorg voor Zijn Kerk. Al die jaren heeft de Heere gezorgd voor de voortgang van Zijn Woord. Gods knechten werden bediend vanuit het heiligdom. Er werden zondaren bekeerd en Gods volk mocht onderwijs ontvangen in de wegen des Heeren.

Wat een verantwoordelijkheid voor ons huidige geslacht. Gods trouwe zorg blinkt uit over een ontrouw volk. Aan de zorg van de Heere ligt het niet. 'Hij raapt waarde-loze stenen op, en maakt ze pas voor het eeuwig Godsgebouw'. Aldus ds. Terlouw in zijn laatste preek in Rotterdam-Zuid.

Exterieur van de Zuiderhavenkerk in Barendrecht.

Interieur van de kerk aan het Mijnsherenplein in Rotterdam-Zuid.

Kerkelijk Jaaroverzicht 2019

De Saambinder

2019 was voor ons kerkverband het jaar waarin we herdachten dat 100 jaar geleden voor het eerst het kerkblad De Saambinder verscheen. Onze medewerker A. Bel uit Vlaardingen heeft het achterliggende jaar allerlei historische zaken uit oude kerkbladen voor het voetlicht gebracht. Dat is door de redactie en door de lezers zeer gewaardeerd. Het is onze wens en ons uitzien dat ons kerkblad een samenbindende functie mag blijven hebben in de gemeenten. We hebben immers zowel de waarheid als de vrede lief.

In een serie van tien afleveringen is in De Saambinder aandacht geschonken aan het werk op de Theologische School. Curatoren en docenten hebben inzage gegeven in de vakken die, onder de zegen des Heeren en in afhankelijkheid van de werking van de Heilige Geest, worden gegeven.

A. Bolier uit Elspeet, auteur van het boek "Kersten in kleur" schreef voor ons een serie over ds. G.H. Kersten. Deze artikelen zijn daarna ook geplaatst in De Wachter Sions, het kerkelijk blad van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland.

In september verscheen de jeugdpagina in een nieuwe vormgeving, en zelfs in kleur.

In oktober presenteerde 'het deputaatschap ter behartiging van de belangen van De Saambinder' de website www.desaambinder.nl Deze site blijkt inmiddels in de behoefte te voorzien, als het gaat om het aanvragen van een abonnement, het doorgeven van adreswijzigingen, of het wijzigen of opzeggen van een abonnement. Via de site kunnen kerkenraden ook (nieuwe) gemeenteleden een cadeau-abonnement schenken. Ook kunnen abonnees langs deze weg aangeven dat ze hun factuur digitaal willen ontvangen. Deze website heeft dus een organisatorische functie en valt onder de directe verantwoordelijkheid van het deputaatschap. Onze broeder A.M. Berman is nog steeds bereid om de belangen van ons blad aan de overzijde van de oceaan te behartigen.

Generale Synode

Op dinsdag 10 september begon de Generale Synode 2019 met een bidstond in de kerk te Barendrecht. Voor de laatste maal leidde ds. J.J. van Ekeveld deze dienst. Voor de eerste maal in de geschiedenis kwam de Synode bijeen in Gouda. Ds. P. Mulder werd tot preses gekozen. Ds. J.M.D. de Heer (eerst als derde scriba, la-

ter als eerste scriba) schreef de verslagen voor De Saambinder.

Curatorium

Van maandag 20 mei tot en met woensdag 22 mei vergaderde het curatorium. In die dagen werden diegenen gehoord die zich met een attest van hun kerkenraad bij het curatorium hadden gemeld om te mogen worden toegelaten tot de studie aan de Theologische School. Tot onze dankbaarheid en hartelijke vreugde mochten er drie mannen worden toegelaten, A.E. Brijder uit Werkendam, J.M. Evers uit Masterton (Nieuw-Zeeland) en J.J. Hoogerbrug uit Ammerstol. Mocht de God aller genade de genomen besluiten met Zijn zegen willen achtervolgen.

Op 11 en 13 juni mochten twee studenten voor de gemeenten beroepbaar worden gesteld: G.P. van Nieuw Amerongen en M.L. Dekker. Van Nieuw Amerongen nam het beroep aan naar de grote gemeente van Goes, waar hij op 21 augustus werd bevestigd. Dekker werd op 28 augustus in Gouda bevestigd als herder en leraar van de gemeente Nechama te Nazareth. Het curatorium van de Netherlands Reformed Theological School mocht tot zijn blijdschap op 5 juni een student toelaten

Ambtsjubilea predikanten

Ook onder de predikanten waren er dit jaar verschillenden die een jubileum mochten herdenken.

Ds. L. Blok herdacht op 22 april dat hij 50 jaar geleden door zijn oom, ds. P. Blok, werd bevestigd in het ambt van predikant.

Ds. G. Clements herdacht op 2 juni dat het 25 jaar geleden was dat hij in Nunspeet door ds. K. de Gier werd bevestigd tot zendingspredikant.

Ds. A.T. Vergunst was op 31 augustus 25 jaar predikant.

Op 19 september herdacht ds. W. Silfhout zijn 25-jarig predikantenjubileum.

Ds. M. Karens was op 21 september 25 jaar predikant.

Op 26 september was ds. A.B. van der Heiden 40 jaar predikant.

Ds. A. Vermeij herdacht dat hij op 28 september 1994 intrede deed in zijn eerste gemeente, Zwijndrecht.

Op 29 september was het 25 jaar geleden dat ds. E. Hakvoort werd bevestigd tot predikant in de Christelijke Gereformeerde Kerk te Meerkerk.

Op 3 oktober was het veertig jaar geleden dat ds. M. Golverdingen werd bevestigd in zijn eerste gemeente, 's-Gravenzande.

50 jaar
ds. L. Blok

40 jaar
ds. M. Golverdingen

40 jaar
ds. A.B. van der Heiden

25 jaar
ds. W. Silfhout

25 jaar
ds. M. Karens

25 jaar
G. Clements

25 jaar
ds. A. Vermeij

25 jaar
ds. E. Hakvoort

25 jaar
ds. A.T. Vergunst

tot de studie voor predikant. Het betrof P. Kleijer uit Coalhurst (Can.).

Emeritaat

In de kring van predikanten vonden de nodige veranderingen plaats. Omdat ds. A. Moerkerken al maanden niet langer kon voorgaan, nam hij op 20 januari officieel afscheid van zijn gemeente Capelle aan den IJssel-West. Het is onze bede voor ds. Moerkerken, die zo veel voor het geheel van de gemeenten heeft mogen betekenen: 'Dat Zijn gunst uit Sion u bestraal'. Na 42 jaar in grote getrouwheid de gemeente van Zeist te hebben gediend, zag ds. J.J. van Eckeveld zich genoodzaakt met emeritaat te gaan. De gevolgen van zijn ziekte, multiple sclerose, in combinatie met zijn leeftijd, noodzaakten hem daartoe. Op 9 april nam hij afscheid. Dat het de ervaring van zijn ziel zou mogen zijn de woorden waarover hij mediteerde in de eerste aflevering van De Saambinder van het afgelopen jaar: 'Jezus Christus is gisteren en heden Dezelfde en tot in eeuwigheid'.

Afscheid en intrede

Ds. G.W.S. Mulder nam op 10 februari afscheid van Zoetermeer. Tien dagen later deed hij intrede in Ridderkerk.

Ds. C. Hogchem nam op 20 februari afscheid van Genemuiden en verbond zich op 6 maart aan Aalburg.

Ds. A.A. Brugge verliet Lethbridge (Can.) omdat hij het beroep van Doetinchem had aangenomen. Daar werd hij op 24 april bevestigd.

Ds. W.A. Zondag nam het beroep aan naar Dordrecht, waar hij op 2 oktober werd bevestigd.

Ds. H.A. van Zetten werd op 18 december bevestigd tot predikant in zijn tweede gemeente, Nieuw-Beijerland.

Ook bij onze Amerikaanse zustergemeenten vond er een verandering plaats. Ds. E.C. Adams ging van Corsica (South Dakota, VS) naar Picture Butte (Alberta, Can.)

Landelijke dagen

Voor het eerst in de geschiedenis van onze gemeenten werd een diakendag gehouden. Zo'n 250 ambtsdragers kwamen op 18 januari naar Geldermalsen om zich met elkaar te bezinnen op de taak van de diakonie.

De Bond van Vrouwenverenigingen hield op 9 april haar 72ste bondsdag, naar goed gebruik in de Adventkerk te Veenendaal.

Op deze bijeenkomst werd het jaarthema 'duurzaamheid' afgerond. De Bond van Mannenverenigingen dacht op de bondsdag in Woerden, op 9 november, na over de eindtijd. Het deputaatschap voor Israël organiseert op 28 december de jaarlijkse Israëldag.

Jubilea gemeenten en predikanten

Verschillende gemeente mochten een jubileum herdenken.

Dirksland herdacht op 13 januari dat de gemeente 150 jaar geleden was geïnstitueerd.

Klaaswaal herdacht op 23 maart het 75-jarig bestaan van de gemeente.

Alblasserdam herdacht in mei haar 40-jarig bestaan. Diezelfde maand bestond de gemeente in Gorinchem 75 jaar.

De gemeente in Waardenburg herdacht op 2 juni zijn 75-jarig bestaan. In Elspeet was op 17 september aandacht voor het eeuwfeest van de gemeente. Barendrecht herdacht in een dienst op 11 december het 125-jarig bestaan.

Zending en evangelisatie

Het werk van zending en evangelisatie mocht zijn voortgang hebben.

Zending: Tijdens een visitatiereis naar Ecuador, in september, werd Jorge Louis Chancay Mieleles (1979) toegelaten tot de predikantenopleiding, terwijl Dani Alfonsa Alava Arteaga (1978) de opleiding tot evangelist mocht gaan volgen. Beiden waren lid van de zendingsgemeente El Amparo te Guayaquil. Deze besluiten betekenen een mijlpaal voor het zendingswerk in Ecuador. Het mag gezien worden als een teken dat de Heere in deze grote wereld doorgaat met Zijn eigen werk.

In april benoemde ZGG P.E.B. van Oijen (Woudenberg) als evangelist voor het zendingsveld in Albanië. Op 5 maart werd Hanneke van der Blonk door ZGG uitgezonden als vrouwen-, jeugd- en alfabetiseringswerker in Guinee. Carolien Geluk werd op 25 juni uitgezonden naar Albanië als kinder-, jeugd- en vrouwenwerker. Op 2 juni werd de familie J.S. Baan uitgezonden naar Ecuador. De traditionele zendingsdag werd op 15 juni voor de 63ste keer gehouden. De dag werd bijgewoond door 3800 bezoekers.

Evangelisatie: De landelijke evangelisatiedag werd gehouden op zaterdag 16 maart in het Hoornbeeck College in Amersfoort. Het thema van de dag was 'Bruggen bouwen'. Op zaterdag 28 september werd de landelijke open dag op de evangelisatieposten gehouden.

Voor het eerst in de geschiedenis van onze gemeenten benoemde een plaatselijke gemeente een eigen veldwerker. In Amersfoort ging D.L. Elenbaas voor drie dagen in de week aan de slag om in de stad het Evangelie te verspreiden. Tijdens een kerkdienst op 25 september werd hij voor dit werk aan de gemeente verbonden. Ook het deputaatschap voor Evangelisatie benoemde een veldwerker. M. van Velden uit Benthuizen ging in Scheveningen leiding geven aan de continuering en uitbreiding van de plaatselijke evangelisatieactiviteiten. Op zondag 8 september werd in Scheveningen het nieuwe inloophuis Het Kompas geopend. Het is een voortzetting van het inloophuis aan de Apeldoornselaan.

De evangelisatiepost te Emmen nam op zaterdag 13 april een nieuw inloophuis annex kringloopwinkel in gebruik.

In verband met de aanstaande pensionering van Joh. Krijgsman benoemde het deputaatschap voor Evangelisatie in december M. Vos uit Nunspeet als zijn opvolger. Zijn benoeming gaat in per maart 2020.

Zij die heengingen

De mens gaat naar zijn eeuwig huis. Ook veel (oud)ambtsdragers gingen de weg van alle vlees. Het is helaas niet doenlijk om op deze plaats al hun namen te noemen, maar het verdriet over hun heengaan dragen we samen met ons mee, in het uitzien of de Heere wil helpen en vertroosten. Ze hebben hun plaats in de harten van hun dierbaren en in het midden van de gemeenten mogen innemen.

Op zaterdag 19 januari overleed mevrouw W. Heijkamp-Snoei, echtgenote van ds. G. Heijkamp te Enkhuizen. Ze werd maar 57 jaar. Ds. Heijkamp en zijn kinderen treuren wel zeer, maar niet als degenen die geen hoop hebben. Dat hun troost zou mogen liggen in de wetenschap dat de Kerk des Heeren onwankelbaar vast ligt in de Middelaarshanden van Christus.

Op woensdag 3 juli was het Gods tijd om ds. P. Blok (99) uit dit leven weg te nemen. Hij is ingegaan in de plaats waar geen inwoner meer zal zeggen: 'Ik ben ziek'. Moge zijn nagedachtenis tot zegen zijn.

Een week later, op 10 juli, overleed emeritus predikant ds. H. Paul in de hoge leeftijd van 90 jaar. De zondag ervoor had hij nog gepreekt in Zoetermeer, maar daarna was het genoeg, schreef ds. W. Harinck in zijn In Memoriam in De Saambinder. 'Plotselinge dood, plotselinge heerlijkheid'.

ds. P. Blok

ds. H. Paul

Pastoriezorgen

Zorgen en moeiten gaan domineeshuizen niet voorbij. In pastorieën wonen ook maar mensen als alle andere mensen. Ze zijn even nietig en kwetsbaar.

Ds. A. Vermeij kampte het afgelopen jaar met de gevolgen van een tia. Toch mag hij naar de begeerte van zijn hart weer enig ambtelijk werk doen in zijn gemeente Oosterend.

Ds. J.S. van der Net mocht in maart na maanden van ziekenhuisopname weer thuis komen bij zijn vrouw. Bij hem was de ziekte van Kahler vastgesteld, waarvoor hij behandeld werd met chemokuren. Eind mei moest melding worden gemaakt van toenemende zorg over de gezondheidstoestand van ds. G. Mouw.

Op 20 augustus werd ds. A. Moerkerken met een dubbele longembolie opgenomen in het ziekenhuis. Hij bleek ook een long-

ontsteking en een longinfarct te hebben opgelopen. De toestand leek kritiek, maar door Gods goedheid mocht hij gespaard blijven.

Over de gezondheid van ds. A.J. Gunst zijn ook al geruime tijd grote zorgen geweest. Enkele weken lang verbleef hij in het ziekenhuis. Vanwege het steeds slechter functioneren van zijn nieren moest op 29 augustus met nierdialyse gestart worden. Ds. J. Mijnders werd op 22 oktober na een val in zijn woning opgenomen in het ziekenhuis te Rotterdam.

Bij ds. J.M. Kleppe werd een grote tumor ontdekt in de slokdarm. De tumor bleek niet uitgezaaid te zijn, maar was niet operabel. Groot zijn de zorgen. Dat hij zich maar geborgen mag weten in de handen van Hem Die het in zijn leven niet verkeerd heeft gedaan.

De gezondheidstoestand van ds. C. Neele gaat verder achteruit. Begin november moest hij met een longontsteking worden opgenomen in het EMC te Rotterdam. Inmiddels mag hij weer terug in Salem zijn. Begin december werd bij ds. B. van der Heiden een ernstige ziekte geconstateerd. Hij heeft een agressieve en ernstige vorm van een hersentumor, waarbij medisch gezien geen perspectief meer te verwachten is. Zijn laatste preek was over de Voorzienigheid uit de Heidelbergse Catechismus. Daar heeft hij veel troost van gehad.

Op 25 november moest ds. F. Mulder onverwachts in het ziekenhuis worden opgenomen. Na aanvankelijke zorgen is gebleken dat er geen onderliggende oorzaken zijn. Wel zal hij de komende tijd wat rustiger aan doen.

Dordtse Kerkorde en Dordtse Leerregels

Nadat in 2018 veel aandacht was gegeven aan de Dordtse Synode (1618/1619) is dit jaar ook veel aandacht geweest voor de Dordtse Kerkorde, die in mei van dit jaar 400 jaar bestond. J.T. van den Berg uit Nunspeet schreef er drie artikelen over in De Saambinder. Zijn conclusie was: 'De vier eeuwen oude DKO verdient het alleszins om in ere te worden gehouden en geeft nog steeds een onmisbaar kader voor een werkelijk gereformeerd kerkelijk leven'. De Jeugdbond presenteerde diezelfde maand de Glossy 'Contrast', waarin aan jong en oud op een toegankelijke manier de kern van de Dordtse Leerregels wordt uitgelegd.

Promotie 'Bevindelijk preken'

Op 23 mei promoveerde A. van der Knijff, lid van onze gemeente in Bodegraven, op het proefschrift 'Bevindelijk preken – Een empirisch-homiletisch onderzoek naar bevinding in de prediking binnen de Gereformeerde Gemeenten'. Ds. J.J. van Ekeveld besprak zijn proefschrift in twee artikelen in De Saambinder. Het proefschrift was ook aanleiding voor een studiedag, op 16 november, over de prediking in de Gereformeerde Gemeenten.

Gebouwen

De Gereformeerde Gemeente van Utrecht nam op 20 juli een nieuw kerkgebouw in gebruik, de Nieuwe Westerkerk in Leidsche Rijn. De openingsdienst werd geleid door ds. W. Harinck.

Het kerkgebouw van Rotterdam-Alexanderpolder is gerenoveerd en verbouwd en werd op 26 augustus weer in gebruik genomen.

De gemeente van Rotterdam-Centrum heeft een nieuwe kerkzaal in gebruik genomen. De officiële opening ervan vond plaats op 29 november, samen met de nieuwbouw van de Theologische School. Deze nieuwbouw is verzezen op dezelfde plaats waar voorheen het historische kerkgebouw aan de Boezemsingel stond. Hier wordt ook het Documentatiecentrum van onze gemeenten ondergebracht. 9 oktober was het een bijzondere dag voor de gemeenten overzee. Op die dag mocht de gemeente Nobleford worden geïnstitueerd. Ook werd een eigen kerkgebouw in gebruik genomen en werden er ambtsdragers bevestigd.

Predikantenconferentie

Op maandag 2 september werd in Rotterdam de gebruikelijke predikantenconferentie gehouden. Zo'n 55 ambtsbroeders luisterden naar twee lezingen over het Heilig Avondmaal. Ds. B.J. van Boven sprak over het avondmaalsformulier, aan de hand van een verklaring uit 1761 van Jac. van Houte, diaken te Zierikzee. In de tweede lezing sprak ds. G. Clements over het thema: de functie van de wet en het Heilig Avondmaal. Het was een broederlijke ontmoeting en voor allen een leerzame dag, die werd afgesloten door ds. B. van der Heiden. De predikantsvrouwen kwamen opnieuw bijeen op de 7de november, de dag na de landelijke dankdag. Er werd een inleiding gehouden over 'de vrouw van..., het pastorieleven vanuit de vrouw bezien'.

Tenslotte

Een overzicht als dit heeft altijd iets onbevredigends. Vooral ook door de zaken niet genoemd (kunnen) worden. We hebben nu eenmaal een traditie om dit aan het einde van het jaar te schrijven. Het Kerkelijk Jaarboek verzorgt elk jaar ook iets dergelijks. Maar dan veel uitvoeriger, onder verantwoordelijkheid van het deputaatschap vertegenwoordiging en voorlichting. Daarom verwijzen we voor de zekerheid en volledigheid daar graag naar.

'Doe wel bij Sion naar Uw welbehagen; bouw de muren van Jeruzalem op' (Psalm 51:20), is onze afsluitende bede.

J. van 't Hul, Lieren

Boekennieuws

"Hij moet wassen",
ds. F. Mallan; uitg.
Sola Gratia;
365 blz.; € 24,95

Hij moet wassen

Uit de vele nagelaten gesproken woorden en pennenvruchten heeft een dochter van wijlen ds. F. Mallan (1925-2010) dit dagboek samengesteld. Voor elke dag is een afzonderlijke tekst genomen met een bijpassend te lezen Schriftgedeelte. Met het overdenken van deze 'dagteksten' hebben we mogen ervaren dat er - ondanks de gescheiden wegen - hartelijke overeenstemming is over de kernpunten van het leven der genade.

Natuurlijk zullen deze stukjes een zorgvuldige selectie zijn, maar we proefden iets van het verlangen om zorgvuldig Gods Woord na te spreken en aan het hart van zondaren te leggen. Zo lezen we bij 'Verheug u zeer, gij dochter Sions, juich, gij dochter Jeruzalems; zie, uw Koning zal u komen, rechtvaardig, en Hij is een Heiland; arm, en rijdende op een ezel, en op een veulen, een jong der eze-linnen' uit Zacharia 9:9, een hartelijke nodiging tot de zaligheid. We citeren: 'We vinden hier een ruime aanbieding. En dat voor een ellendig, arm, schuldig schepsel. Want het wil toch wat zeggen als er staat: 'Zie Uw Koning zal u komen, rechtvaardig en Hij is een Heiland'. En wat zegt dan die dochter Sions en die dochter Jeruzalems? Zo'n Koning heb ik nodig voor mijn ziel. Een rechtvaardige Koning en een Heiland, Die het heil aanbrengt, want ik kan me het heil niet toe-eigenen als het me niet geschonken wordt. Die Koning is arm. En dat terwijl Hij toch zo rijk was. De God van hemel en aarde. Maar Zijn armoede wijst ons op onze ellendige staat waaruit we verlost moeten worden door deze Koning. Een staat waaruit Hij ons verlossen kan en waaruit Hij ons verlossen wil en waaruit Hij ons verlossen zal. O, welk een troostwoord voor een ware, oprechte, bekommerde ziel die uitziert naar de komst van die Koning' (22 december).

Teer is de toon als de Zaligmaker van zondaren en de ruimte in Zijn bloed wordt voorgesteld. Zo lezen we bij 17 maart over de voetwassing uit Johannes 13: 'O geliefden, wie u ook bent en hoe zwaar u het verzondigd hebt, het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, reinigt van alle zonden. We hopen dat u op het plekje komt dat Jezus Zich aan uw voeten nederbuigt. Maar dan moet u tranen over uw zonden hebben. Dan buigt Jezus Zich aan uw voeten neder. Hij gaat uw voeten wassen en zegt: 'Nu wordt u op Mijn verdienste zalig, en nu stel ik u geheel rein aan Mijn lieve Vader voor, alsof u nooit gezondigd had'. Daar is Jezus voor gekomen (...)'.

Het lezen in dit dagboek gaf ondergetekende een diep verlangen naar de dag dat alle - door mensen gemaakte scheiding - zal worden weggenomen en de Bruidskerk één zal zijn in Christus.

ds. B. Labee, Veenendaal

Boekaankondiging

"Oorlog, kerk en staat", Eva van der Groe;
uitg. Landelijke Stichting ter bevordering van de Staatkundig Gereformeerde beginselen; 265 blz.; € 15,00.

Biografie van Eva van der Groe. Ze beschrijft haar geloofswerkzaamheden tijdens de Oostenrijkse Successieoorlog.

"Bijbel, belangrijkste boek",
Andrea van Hartingsveldt-Moree;
uitg. Gebr. Koster; 39 blz.; € 4,95.

Dit eerste deel van een serie gezinsdagboekjes bevat (voorlees)materiaal voor twee weken rond Hervormingsdag. Geschikt voor kinderen van 6-12 jaar.

"Groot belang van de zaligheid",
Thomas Halyburton; uitg. de Banier;
436 blz.; € 29,95.

Het vijfde deel in de serie Puriteinse klassieken bestaat uit drie delen. In het eerste deel beschrijft Halyburton de natuurstaat van de zondaar zonder God en de noodzaak van redding. In het tweede deel wijst hij op de genezing die er is door een waar geloof in Christus. Het derde deel onderwijst over de persoonlijke plicht van een christen.

"Tenzij dat iemand..., over de wedergeboorte", Stephen Charnock;
uitg. de Banier; 643 blz.; € 34,95.

Deel 6 uit de serie van Puriteinse klassieken, verschenen in een nieuwe, toegankelijke bewerking. Charnock bespreekt eerst de noodzaak van de wedergeboorte, vervolgens het karakter en de werkende Oorzaak ervan. Het laatste deel gaat over het Woord, het middel van de wedergeboorte.

"Mijn dagen zijn bij U geteld",
ds. M. Karens; uitg. Den Hertog; 142 blz.; € 14,90.

Dertig korte overdenkingen, met name voor ouderen geschreven. Als het gaat over ons leven, spreekt de Bijbel over 'dagen': een morgen, een middag en een avond. In die dag der zaligheid moeten we met God verzoend worden.

"Helder en klaar", Evert Barten;
uitg. Den Hertog; 225 blz.; € 20,90.

"Helder en klaar" is een beschrijving van de "Redelijke godsdienst" in de taal van nu. Dit belangrijke boek is toegankelijk gemaakt, ook door de opzet in vragen en antwoorden.

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

Te Den Haag-Scheveningen,
ds. R.A.M. Visser te Apeldoorn;
Te Leiderdorp,
ds. C. van Ruitenburg te Krimpen a/d IJssel;
Te Meliskerke voor Guayaquil (Ecuador),
ds. H. Brons te Vlaardingen

Bedankt:

Voor Oostkapelle,
ds. B. Labee te Veenendaal.

VERSLAG CLASSISVERGADERING KAMPEN 17 OKTOBER 2019

Ds. D.W. Tuinier opent op de gebruikelijke wijze de vergadering namens de roepende kerk Emmeloord. Hij memoreert het volgende: W. Murre was op 1 juni 25 jaar koster van de gemeente Lelystad. De moeder van evangelist S. de Visser is op 9 augustus overleden in de leeftijd van 88 jaar.

Alle gemeenten zijn wettig vertegenwoordigd. Een diaken krijgt keurstem. Het

moderamen bestaat uit: preses: ds. Tuinier, assessor-preses: ds. A. Schot, scriba: oud. C. Brouwer, quaestor: oud. H. van Daltsen. Oud. F.J. Verweij zal opnieuw voor een volgende periode worden voorgedragen aan de Raad van Bestuur van Sirjon als lid van de Raad van Advies. Een appelzaak wordt in comité behandeld.

De begroting 2020 voor de classicale evangelisatie wordt vastgesteld overeenkomstig het voorstel van de classicale evangelisatiecommissie. Op verzoek van die commissie wordt de taak van de coördinator van de classicale evangelisatie, de heer Fahner, met een dagdeel uitgebreid. De vergadering verzoekt de commissie in een document nader de financiële en zakelijke kant van diens werk uiteen te zetten, met aandacht voor de arbeidsverhouding met het deputaatschap voor Evangelisatie.

Ook wordt om een vergelijkend onderzoek gevraagd naar de kosten die diverse classes dragen voor het evangelisatiewerk, alsmede naar het aantal vrijwilligers.

Genemuiden vraagt aandacht voor belijdeniscatechisatie voor doopleden met een verstandelijke beperking. Hierbij wordt aandacht gevraagd voor de vraag in hoeverre deze doelgroep zich recht kan beproeven, voor het pastorale gesprek met de betreffende ouders, en het zich verdiepen in de leefwereld van deze doopleden.

In de rondvraag vraagt een van de gemeenten hoe de verhouding ligt tussen echte leden van de gemeente Kampen op de post Leeuwarden en het aantal bezoekers. Een andere gemeente vraagt om namen van studenten uit de diverse gemeenten die in Groningen studeren. Ten slotte brengt een gemeente het optreden van een lid van een classisgemeente in de media ter sprake. De gemeente waaronder dit lid valt, zal met dat lid een gesprek hebben.

De volgende classisvergadering vindt plaats op 19 maart. Roepende kerk is Genemuiden. Het betreft een dagvergadering.

F.J. Verweij, scriba

EEN STEM UIT HET VERLEDEN

J.C. Ryle zegt, naar aanleiding van Markus 7:14-23, over de boosheid in onze harten het volgende:

“Onze aangeboren zondigheid en natuurlijk neiging tot het kwade worden zelden voldoende in aanmerking genomen. De verkeerdheid van de mens wordt vaak toegeschreven aan verkeerde voorbeelden, slecht gezelschap, bijzondere verzoeken of listen van de duivel. Het schijnt vergeten te worden dat ieder mens een bron van verkeerdheid in zich omdraagt. Wij hebben geen slecht gezelschap nodig en geen duivel om ons te verleiden om naar de zonde toe te lopen. Het begin van iedere zonde onder de hemel hebben wij binnen in ons.

Wij moeten dit onthouden bij het opleiden en onderwijzen van kinderen. In al ons leiding geven moeten we nooit vergeten dat de zaden van alle boosheid en verkeerdheid in hun harten liggen. Het is niet genoeg jongens en meisjes thuis te houden en ze af te sluiten van elke verleiding van buitenaf. Zij dragen in zich een hart dat gereed is tot iedere zonde en totdat hun hart verandert, zijn zij niet veilig, wat wij ook doen.

Wanneer kinderen iets verkeerd doen, is het een algemene gewoonte alle schuld aan slechte vrienden te geven. Maar

het is pure onwetendheid, blindheid en dwaasheid dat te doen. Slechte vrienden zijn zonder twijfel een groot kwaad dat zoveel mogelijk vermeden moet worden. Maar slechte vrienden leren een jongen of meisje nog niet half zoveel zonden als hun eigen hart hun zal ingeven, tenzij zij vernieuwd worden door de Geest. Het begin van alle kwaad zit van binnen.

Als ouders half zo ijverig waren in het bidden voor de bekering van hun kinderen als in het hen behoeden voor slechte vrienden, zou het hun kinderen veel beter vergaan dan nu gebeurt!

Kerkdiensten

ZONDAG 29 DECEMBER 2019

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. S. Maljaars; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; Aalst 14.30 uur ds. F. Mulder; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. C. Sonneveld; Amersfoort 9.30 uur ds. W. Harinck en 16.30 uur ds. W. Visscher; Amsterdam 10.00 uur ds. H. Brons; Arnhem 10.00 uur (H.D.) ds. C.G. Vreugdenhil en 15.30 uur stud. J. Beens; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. van Aalst; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Berkenwoude 18.30 uur ds. M.L. Dekker; Bodegraven 10.00 uur ds. J. Driessen en 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Boskoop 16.30 uur ds. G. Clements; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 uur ds. A. Verschuure en 16.30 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 en 19.00 uur ds. L. Blok; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 16.30 uur ds. J. Driessen; Den Haag-Scheveningen 10.00 en 15.30 uur (H.D.) ds. M.L. Dekker; Deventer 10.00 uur ds. S.W. Janse en 18.00 uur stud. J. Beens; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. H. van der Heiden; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. W.A. Zondag; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. B. Labee; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 16.00 uur ds. D.W. Tuinier; Enkhuizen 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. A. Schot; Enter 14.30 uur ds. S.W. Janse; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Gouda 9.30 uur ds. G. Clements en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Goudswaard 18.00 uur ds. W.J. Karels; 's-Gravenpolder 14.00 uur ds. C.J. Meeuse en 18.00 uur ds. C. Harinck; 's-Gravenzande 9.30 en 15.30 uur stud. P.J. de Raaf; Haamstede 18.00 uur ds. D. de Wit; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 uur ds. A.T. Huijser en 16.30 uur ds. M.H. Schot; Hilversum 18.00 uur ds. W. Mouw; Hoedekenskerke 14.30 uur ds. A.J. de Waard; Hoofddorp 10.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Hoogeveen 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; Hoogvliet 14.30 uur ds. G.J. Baan; Houten 19.00 uur ds. W. Harinck; Kampen 9.30 uur ds. D.W. Tuinier; Kamperland 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Klaaswaal 18.00 uur stud. L. van der Kuijl; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 10.00 en 14.30 uur ds. D. de Wit; Krabbendijke 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Kruiningen 9.30 en 14.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Leerdam 18.30 uur ds. B. Labee; Leiderdorp 10.00 uur (H.D.) ds. J.J. Tanis; Lelystad 15.30 uur ds. J.B. Huisman; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Marknesse 19.00 uur ds. M. Blok; Meeuwen 9.30 uur ds. W.J. Karels; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. A.P. Baaijens; Melissant 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30

uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Middelharnis 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. J.W. Verweij; Mijdrecht 19.00 uur ds. J.J. van Eckveld; Moerkapelle 17.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Naaldwijk 19.15 uur ds. G.W.S. Mulder; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Nieuwdorp 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 10.00 en 15.30 uur ds. W. Mouw; Nieuwerkerk 9.30 en 15.30 uur ds. M. Karens; Nijkerk 19.00 uur ds. M. Joosse; Nunspeet 15.00 uur stud. P.C. Vlot; Oostburg 15.00 uur ds. S. Maljaars; Oosterend 10.00 uur ds. A. Vermeij; Oosterland 18.30 uur ds. M. Karens; Oostkapelle 9.30 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Oostvoorne 16.00 uur ds. A. Verschuure; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Oudemirdum 9.30 en 14.30 uur ds. M. Blok; Oude-Tonge 18.00 uur ds. P. Mulder; Poortugaal 9.30 uur ds. W. Silfhout en 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Puttershoek 10.00 en 15.30 uur stud. L. van der Kuijl; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 en 18.30 uur ds. G.J. Baan; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. A. Schot; Rijssen-Zuid 18.30 uur ds. S.W. Janse; Rotterdam-Alexanderpolder 14.30 uur ds. W. Silfhout; Rotterdam-Centrum 16.30 uur ds. G.J. Baan; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 16.30 uur ds. G. Hoogerland; Scherpenzeel 10.00 uur ds. J.J. van Eckveld en 15.30 uur ds. A. Schreuder; Sint Philipsland 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Sliedrecht 9.30 uur ds. M.H. Schot en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 9.30 uur stud. J. Beens en 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Spijkenisse 18.30 uur stud. P.J. de Raaf; Sprang-Capelle 19.00 uur ds. C. Sonneveld; Stolwijk 19.00 uur ds. A. Verschuure; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. R.A.M. Visser; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. J. van Laar; Utrecht 10.00 uur ds. W. Visscher en 16.00 uur (H.D.) ds. W. Harinck; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. M. Joosse; Vlaardingen 16.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 10.00 uur ds. C. Harinck en 16.00 uur ds. C.J. Meeuse; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; Werkendam 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; Westzaan 10.00 uur ds. G. Heijkamp; Wierden 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; Woerden 14.30 uur (leesdienst) ds. W.A. Zondag; Wolphaartsdijk 9.30 en 14.00 uur ds. P. Mulder; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur stud. P.C. Vlot; Zoetermeer 19.00 uur ds. H. Brons; Zwijndrecht 9.30 en 17.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Zwolle 15.00 uur ds. G. van Manen.

MAANDAG 30 DECEMBER 2019

Haamstede 19.00 uur ds. G.J. Baan; Naaldwijk 19.45 uur ds. P. Mulder; Sint Philipsland 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer.

DINSDAG 31 DECEMBER 2019

Aagtekerke 19.00 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 19.30 uur ds. C. Hogchem; Aalst 16.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Alblasserdam 19.30 uur ds. C. Sonneveld; Amersfoort 19.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 19.30 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 19.30 uur stud. L. van der Kuijl; Barendrecht 17.00 uur ds. J. van Rijswijk; Barneveld-Centrum 19.30 uur ds. E.J. Boudewijn; Barneveld-Zuid 19.30 uur ds. J. van Laar; Beekbergen 19.30 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 16.30 uur stud. P.J. de Raaf; Berkenwoude 16.45 uur ds. G.W.S. Mulder; Bodegraven 17.00 uur ds. W.A. Zondag; Borssele 19.00 uur ds. D. de Wit; Boskoop 17.00 uur ds. J.J. Tanis; Brakel 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.15 uur ds. A. Verschuure; Capelle a/d IJssel-West 19.00 uur stud. P.C. Vlot; De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Den Haag-Scheveningen 16.30 uur ds. C. Sonneveld; Deventer 19.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Dirksland 19.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 18.30 uur ds. A.A. Brugge; Dordrecht 19.30 uur ds. W.A. Zondag; Drachten 15.00 uur ds. J.B. Huisman; Ede 19.30 uur ds. M. Joosse; Elspeet 19.00 uur ds. G. van Manen; Enkhuizen 19.00 uur ds. G. Heijkamp; Enter 14.30 uur ds. S.W. Janse; Ermelo 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Genemuiden 19.30 uur stud. J. Beens; Goes 19.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Gorinchem 19.30 uur ds. L. Blok; Gouda 19.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 16.30 uur ds. H.A. van Zetten; 's-Gravenzande 19.00 uur ds. J. Driessen; Groningen 16.00 uur stud. J. Beens; Hardinxveld-Giessendam 19.30 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 19.30 uur ds. M.H. Schot; Hilversum 16.00 uur ds. B.J. van Boven; Hoedekenskerke 15.30 uur ds. J.B. Zippro; Hoofddorp 16.30 uur ds. G.J.N. Moens; Hoogvliet 17.45 uur ds. G.J. Baan; Houten 19.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 19.30 uur ds. D.W. Tuinier; Kamperland 16.00 uur ds. C.J. Meeuse; Kapelle-Biezeling 19.00 uur ds. C. Harinck; Klaaswaal 19.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 19.30 uur ds. G. Beens; Krabbendijke 17.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Krimpen a/d IJssel 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Leerdam 16.00 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp 17.00 uur ds. H. Brons; Lelystad 16.45 uur ds. D.W. Tuinier; Lisse 19.00 uur ds. G.J.N. Moens; Marknesse 15.30 uur ds. A. Schot; Meeuwen 16.00 uur ds. H.J. Agteresch; Meliskerke 19.30 uur ds. S. Maljaars; Middelburg-Centrum 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 19.00 uur ds. C.J. Meeuse; Middelharnis 17.00 uur ds. K. Boeder; Mijdrecht 15.00 uur ds. W. Mouw; Moerkapelle 16.30 uur ds. G. Clements; Nieuw-Beijerland 19.00 uur ds. H.A. van Zetten; Nieuwdorp 19.00 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 17.00 uur ds. W. Harinck; Nijkerk 19.30 uur ds. J.W. Ver-

weij; Nisse 16.00 uur ds. D. de Wit; Nunspeet 19.00 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 16.30 uur ds. M. Blok; Oosterend 19.00 uur ds. A. Vermeij; Oosterland 16.00 uur ds. G. Pater; Oostkapelle 17.00 uur ds. S. Maljaars; Opheusden 19.00 uur ds. W. Mouw; Oud-Beijerland 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Ouddorp 19.00 uur ds. G. Pater; Oudemirdum 14.00 uur ds. D.W. Tuinier; Poederroijen 17.00 uur ds. B. Labee; Poortugaal 19.00 uur ds. M.L. Dekker; Puttershoek 17.00 uur ds. M.H. Schot; Rhenen 19.30 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 19.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Rijssen-Noord 17.00 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 16.30 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 17.00 uur ds. S.W. Janse; Rilland-Bath 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; Rotterdam-Alexanderpolder 19.00 uur stud. P.J. de Raaf; Rotterdam-Centrum 17.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Rotterdam-IJsselmonde 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Rotterdam-Zuidwijk 19.45 uur ds. G.J. Baan; Scherpenisse 19.00 uur ds. M. Blok; Scherpenzeel 19.00 uur ds. J. Schipper; Sliedrecht 17.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 16.00 uur ds. W. Visscher; Terneuzen 19.00 uur ds. J.B. Zippro; Tholen 19.00 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 19.30 uur ds. P. Mulder; Urk 10.00 en 15.00 uur ds. A. Verschuure; Utrecht 19.30 uur ds. W. Harinck; Veen 19.30 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 19.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 19.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 19.00 uur ds. R. Kattenberg; Waarde 16.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Wageningen 19.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 19.00 uur ds. H.J. Agteresch; Wierden 16.00 uur ds. M. Joosse; Woerden 19.00 uur ds. W. Silfhout; Wolphaartsdijk 15.30 uur ds. C. van Krimpen; Yerseke 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 19.00 uur ds. J.J. van Eckeveld; Zoetermeer 19.00 uur ds. M. Karens; Zwijndrecht 19.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Zwolle 15.00 uur ds. G. van Manen.

WOENSDAG 1 JANUARI 2020

Aagtekerke 9.30 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 uur ds. C. Hogchem; Alblasserdam 10.00 uur ds. C. Sonneveld; Amersfoort 10.00 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 10.00 uur ds. R.A.M. Visser; Barneveld-Centrum 9.30 uur ds. E.J. Boudewijn; Barneveld-Zuid 9.30 uur ds. J. van Laar; Beekbergen 10.00 uur ds. A. Schreuder; Borssele 9.00 uur ds. D. de Wit; Boskoop 9.30 uur ds. J.J. Tanis; Brakel 10.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 uur ds. A. Verschuure; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. W. Silfhout; De Valk-Wekerom 9.30 uur ds. B.J. van Boven; Den Haag-Scheveningen 10.00 uur ds. M.L. Dekker; Dirksland 10.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 10.00 uur ds. A.A. Brugge; Dordrecht 10.00 uur ds. W.A. Zondag; Ede 9.30 uur ds. M. Joosse; Elspeet 10.00 uur ds. G. van Manen; Enkhuiszen 9.30 uur ds. G. Heijkamp; Ermelo 9.30 uur ds. J.B. Huisman; Goes 9.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Gorinchem 10.00 uur ds. L. Blok; Gouda 10.00 uur ds. G. Clements; 's-Gravenpolder 9.30 uur ds. M. Karens; Har-

dinxveld-Giessendam 9.30 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 uur ds. M.H. Schot; Hilversum 10.00 uur stud. L. van der Kuij; Houten 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 10.00 uur ds. D.W. Tuinier; Kapelle-Biezeling 10.00 uur ds. C. Harinck; Klaaswaal 10.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 uur ds. G. Beens; Krimpen a/d IJssel 10.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Leerdam 10.00 uur stud. P.C. Vlot; Lisse 10.00 uur ds. G.J.N. Moens; Meliskerke 9.30 uur ds. S. Maljaars; Middelburg-Centrum 9.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 uur ds. C.J. Meeuse; Nieuw-Beijerland 10.00 uur ds. H.A. van Zetten; Nieuwdorp 9.30 uur ds. A.J. de Waard; Nijkerk 9.30 uur ds. J.W. Verweij; Nunspeet 9.30 uur ds. A. Schot; Oosterend 10.00 uur ds. A. Vermeij; Opheusden 10.00 uur ds. W. Mouw; Oud-Beijerland 9.30 uur ds. J. van Rijswijk; Ouddorp 9.30 uur ds. G. Pater; Rhenen 10.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 10.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 10.00 uur ds. J. Driessen; Rijssen-Noord 9.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Rijssen-Zuid 9.30 uur ds. S.W. Janse; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur stud. P.J. de Raaf; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 uur ds. G. Hoogerland; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 uur ds. G.J. Baan; Scherpenisse 9.30 uur ds. M. Blok; Scherpenzeel 10.00 uur ds. J. Schipper; Sliedrecht 10.30 uur ds. A.T. Huijser; Terneuzen 10.00 uur ds. J.B. Zippro; Tholen 10.00 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 uur ds. P. Mulder; Utrecht 10.00 uur ds. W. Harinck; Veen 9.30 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 10.00 uur ds. H. Brons; Waarde 11.00 uur ds. D. de Wit; Wageningen 10.00 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 uur ds. H.J. Agteresch; Yerseke 9.30 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 uur ds. J.J. van Eckeveld; Zwijndrecht 10.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Zwolle 10.00 uur stud. J. Beens.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 29 DECEMBER 2019

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 uur evang. H.J. van den Boogaart; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 uur evang. A. van Setten en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN DINSDAG 31 DECEMBER 2019

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 16.30 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 19.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 19.30 uur evang. S. de Visser; Tilburg (Offenbachstraat 105) 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

WOENSDAG 1 JANUARI 2020

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 uur evang. S. de Visser; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

Wij wensen u Gods onmisbare zegen voor het jaar 2020 en bedanken voor de goede wensen die wij ontvangen hebben.

Fam. ds. J. Driessen-van Liere
Nudenoord 126
3079 ZK Rotterdam

Kerkenraden, (em)predikanten, studenten, evangelisten, predikants-weduwen en gemeenteleden van harte de zegen des Heeren toegewenst voor het jaar 2020.
Hartelijk dank voor de vele goede wensen die wij mochten ontvangen.

Fam. ds. J. van Rijswijk
Oud-Beijerland

Wij wensen u allen Gods onmisbare zegen toe voor 2020.

Fam. C.L. Hage-Baaij
Kruiningen

Laatste preken van JC Philpot 1 €12,50
William Gadsby - preken €12,50 per deel
Preken van John Kershaw €19,50 per deel
078-6933783 hetbraambos.nl

EINDEJAARSAANBIEDINGEN

Kortingen 30-50%

Nu voordelig boeken kopen bij
Kool Boeken Ederveen
Hoofdweg 204
Telefoon 06 51216184
www.koolboeken.nl

Laurenkerk – Rotterdam
D.V. za. 11 januari – 14.30 uur
Samenzang & Improvisaties
met Pieter Heykoop
Kerk verwarmd!

Jongvolwassen vrouw **zoekt zelfstandige woonruimte omgeving Drechtsteden.**
 Contact: 0611872223

Vast gelopen of hulp nodig? Worden de zorgen te groot of het verdriet te zwaar? Bloei Psychosociale Hulpverlening biedt hulp wanneer het even niet meer gaat en staat open voor iedereen die ondersteuning, advies of begeleiding wenst.

Ik, Dorathé, bied begeleiding aan kinderen, jongeren en volwassenen. In de ondersteuning richt ik mij o.a. op:

- Familie/relatieproblemen
- Persoonlijke problemen
- Rouw en verlies

Kijk voor het uitgebreide aanbod op www.bloeihulpverlening.nl of bel naar 06-36462176 en maak vrijblijvend een gratis kennismakingsgesprek.

Dorathé van Leeuwen
 Haydnstraat 19
 3906CS Veenendaal

STICHTING VRIENDEN
 van Christelijk Onderwijs Schotland

STEUN
 uitzending familie Murre naar Lewis!

Op dit moment steunen wij de scholen:

- Mannafields in Edinburgh
- Melville Knox in Glasgow
- Melville Knox in Inverness
- Providence in Stornoway op het eiland Lewis

Uw bijdragen in het afgelopen jaar zijn voor onze scholen van grote betekenis geweest. We hebben aan de nieuwe huisvesting of uitbreiding van elk van de scholen onze bijdrage mogen leveren. Inmiddels zijn we in gesprek met de familie Murre uit Yerseke. Een echtpaar dat zich als vrijwilliger een jaar lang wil inzetten voor het christelijk onderwijs in Schotland. Zij hopen zich, met hun 6 kinderen, te vestigen op het eiland Lewis. De heer Murre gaat daar de eerste twee jaar van het vervolgonderwijs opzetten, zodat de schoolkinderen twee jaar langer christelijk onderwijs op de school aldaar kunnen ontvangen. We vragen u vriendelijk om dit initiatief financieel te ondersteunen. Graag onder vermelding van "Familie Murre".

WILT U ONS BLIJVEN HELPEN? We zien uit naar uw bijdrage.
 Bankrekening: NL88 RABO 0128 3336 42 t.n.v. Stichting Vrienden van Christelijk Onderwijs Schotland

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING

P.H. VAN DER LEER

Veenendaal Rhenen

Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding bij het verzorgen van alleen begrafenissen

P.H. van der Leer

T 0318 - 526641   **E info@phvanderleer.nl**
M 06 - 46376232   **W www.phvanderleer.nl**

Conflictbemiddeling d.m.v. Mediation voor zakelijk en privé.

Drs. J.C. de Jonge, gecertificeerd 'Psycholoog - Mediator NIP'.

Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasserdam
 078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
www.dejonge-consultancy.nl

Wil jij onze cliënten ondersteunen bij het gewone leven? De Schutse heeft een vacature voor een **maatschappelijk werker**, www.werkenbijdeschutse.nl

Het team van de Jeugdbond wenst u een gezegend Nieuwjaar

Er wordt vanuit de gemeenten steeds vaker een beroep gedaan op de Jeugdbond. Het Jeugdbond-team heeft zich in het achterliggende jaar met veel vuur ingezet voor de jongeren van onze gemeenten. Tegelijk is het voor ons een uitdaging om ons werk te blijven bekostigen. Om onze projecten te realiseren, vragen wij u vrijmoedig om een eindejaarsgift. U kunt uw (extra) bijdrage overmaken via rekeningnummer NL95 INGB 0002 3611 33 o.v.v. 'eindejaarsgift'. Giften aan de Jeugdbond zijn aftrekbaar voor de inkomstenbelasting.

↖

Doe mee met onze €2-actie, scan de code en doneer direct!

verbindt jongeren

Gereformeerde Gemeenten

D
Daniël

Daniël hoort erbij.

dominee A.A. Brugge (hoofdredacteur):

“Door middel van interviews, thema-artikelen, columns, verhalen en Bijbelstudies wordt er in *Daniël* gezocht naar Bijbelse antwoorden op vragen van jongeren. Ook aan kinderen is gedacht: elke *Daniël* bevat vier kinderpagina's met een verhaal, interviews met kinderen en puzzels.”

Neem nu voor €34 per jaar een abonnement op de vernieuwde *Daniël* en **kies je cadeau:**

- Het eerste jaar 20% korting
- €25 korting op een Koers-vakantie in 2020
- Gratis set minikaartjes van posters uit *Daniël*

Ga voor een abonnement naar

www.jbgg.nl/daniel

STICHTING VRIENDEN VAN
de Matthew Henry

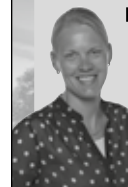
“Verstaat jij ook hetgeen jij leest?”

U kent de Matthew Henry als eenvoudig en pastoraal getoonzet. Help mee de rijke inhoud van deze Bijbelvertaling ook voor de miljoenen christenen in Indonesië toegankelijk te maken, in hun eigen taal.

Steun het vertaalproject met uw gift!
IBAN NL68 RABO 0143 0706 30 ANBI

info@vriendenvandemathewhenry.nl
www.vriendenvandemathewhenry.nl

HULP NA EEN ongeval

Bent u slachtoffer van een ongeval? Heeft u hierdoor schade? DB Letselschade kan u geheel kosteloos begeleiden bij het verhalen van uw schade.

db-letselschade.nl
0252-701108

Het vloerenteam van **De Vloerenkoning** is dankbaar dat ze in 2019 veel klanten mochten verblijden met een nieuwe of gerenoveerde vloer. Bestaande en toekomstige klanten wensen wij een goede jaarwisseling en een gezegend 2020.

Begravenisonderneming de Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van alleen begravenissen

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar

Hardinxveld-Giessendam	0184 - 611 154
Waardenburg	0418 - 652 039
Werkendam	0183 - 701 017
Dordrecht e.o.	078 - 641 27 40
Nieuw-Lekkerland	0184 - 683 838

info@begravenisondernemingdejongh.nl
www.begravenisondernemingdejongh.nl

ISRAELREIS DV 23-27 maart
Jeruzalem, Galilea, Dode Zee € 475,-
ZION REIZEN.Tel. 06 20857531.

GARDEREN, 2-3 pers. vak. woning
te huur. Zie www.vakantie-garderen.com
(foto's en prijs)

Een **nieuwe** vloer? Uw **oude** vloer schuren?
Wij komen met vloerstalen bij u thuis.
Eerlijk advies & u betaalt nooit teveel.
DE VLOERENKONING.NL 06-19557166

Praktijk den Uijl

- ✓ HULPVERLENING
- ✓ COACHING
- ✓ TRAINING
- ✓ TOERUSTING

Nieuwerkerk aan den IJssel | Barneveld | Yerseke
T 010 7 411 411 | E info@praktijkdenuijl.nl
| www.praktijkdenuijl.nl

Veelal vergoed door ziektekostenverzekeraars

Wij zoeken zendingswerkers
Gaat heen in de gehele wereld...
Markus 16:15

Kijk voor meer informatie op www.zgg.nl/vacatures.

ZGG ZENDING GEREFORMEERDE GEMEENTEN

D.V. zaterdag
28 december
2019

Jaarlijkse Israëldag

Ger. Gem. Tricht-Geldermalsen
(Laan van Leeuwenstein 10, Geldermalsen)

**Bijbels-gereformeerde lectuur
voor het Joodse volk**
presentatie en vragenbeantwoording door
A.M. Otte, B. van der Schoot en J.M. Schot

Na de opening start
's morgens in de zalen van
de kerk een
programma voor kinderen
uit groep 2 t/m 8
Opgeven kan tot uiterlijk
vrijdagochtend 27 december

D A G P R O G R A M M A

Ochtend (10.00-12.00 uur):

- Opening door **ds. A. Schot**
- Gelegenheidsjongerenkoor o.l.v. Mariëlle Heidekamp
- Presentatie over het bereiken van het Joodse volk d.m.v. digitale lectuur
- Bijdrage **ds. M.L. Dekker** over de nieuwe fase van het werk in Israël

Pauze

Koffie, thee en soep gratis • Verschillende soorten broodjes te koop
Gratis friet en snack voor de kinderen!

Verkoopstands met (Israël)kaarten, boeken en Israëlproducten

Middag (13.30-15.15 uur):

- Opening door **ds. P. Mulder**
- Gelegenheidsjongerenkoor o.l.v. Mariëlle Heidekamp
- Interview met vertrekkende deputaten over hoogtepunten uit het werk

Gedurende de inloop (vanaf 09.15 uur) kunnen de **spaarbusjes** weer geleegd worden in de hal van de kerk. De opbrengst is bestemd voor het werk in Budapest.

DEPUTAATSCHAP VOOR ISRAËL
UITGAANDE VAN DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Informatie over de kindercreche en de bereikbaarheid van de kerk zie www.israeldag.nl of T 0348-489929

**Welkomst-
geschenk**

**Steunt u het
evangelisatiewerk al?**

Dankzij duizenden donateurs heeft EVGG een jaarlijkse stroom vaste inkomsten van 210.000 Euro. Soms valt er iemand af, maar regelmatig mogen we nieuwe donateurs verwelkomen. Dat is een zegen! Vanwege de toenemende noodzaak van het werk is het onze ambitie om in 2020 het totaalbedrag wat onze donateurs bijdragen met 25% te verhogen. Helpt u mee?

Word donateur voor minimaal € 5,00 per maand.
Bent u al donateur? Verhoog uw bijdrage dan met minimaal € 2,50 per maand.

In beide gevallen ontvangt u tussen 8 november 2019 en 8 januari 2020 als welkomstgeschenk gratis het nieuwe boek van ds. M. Joosse **'Door Mijn Geest zal het geschieden'**.

Anmelden als donateur kan via evgg.nl/donateur, de antwoordkaart uit De Evangelist, of bel met EVGG: 085 0645 280.

Door Mijn Geest zal het geschieden
OVERDENKINGEN OVER
DE NACHTGEZICHTEN VAN ZACHARIA
Ds. M. Joosse

EVGG
EVANGELISATIE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

De vrijheid van onderwijs vraagt in deze tijd onze bijzondere aandacht!
Wilt u dat de ROV haar stem kan laten horen?

Scan de QR code en word lid!
Of ga naar www.rovereniging.nl

Vier uw vakantie in **Aagtekerke!**
Te huur op particulier terrein: ruime 6 pers. chalet, van alle gemakken voorzien. Eigen terras en gazon op het zuiden met uitzicht over landerijen en duinen. Op loopafstand van kerk, fietsafstand van Noordzeestrand.
Voor meer info en tarieven: 06-81973703

Mediation of bemiddeling nodig?

Bel 030 - 760 10 00 of mail
mr.pjdenboef@jdb-advocaten.nl

Janssens ■ Den Boef
advocaten

Relaties
Seksualiteit
Burn-out
Onzekerheid
ADHD – Autisme
Identiteit
Opvoeding
Rouw

WWW.ABCONSULTS.NL

ABCONSULTS

Precies de hulp die je nodig hebt!

Hoe verkondig je Gods Woord zonder Bijbelkennis?

Fabricio helpt voorgangers opleiden op Cuba

Ondersteun een voorganger voor € 5,- per maand

Ga naar netfoundation.nl/doneer of doneer op IBANrekeningnummer: NLO8RABO0126930619

net wereldwijd bijbelgetrouw onderwijs

kina
begravenisverzorger

D.W. Schipper

010-458 31 12

Capelle a/d IJssel

J. Kooijman

0182-58 39 32

Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

www.villaweijpoort.nl

Uw adres voor **bijeenkomsten** zowel zakelijk als privé.
Ook mogelijkheden voor **tijdelijk wonen**.

Colofon

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E givanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,35 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,50 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
*afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

Bezoek ook onze website
www.desaambinder.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Een brief voor jou!

Beste jongens (en meiden),
Wat is het jaar voorbij gevlogen.
Het is alweer bijna oudjaar!

Misschien zie jij, net als veel andere kinderen, uit naar oudjaar. De dag in het jaar dat je vuurwerk mag afsteken. Je kunt bijna niet wachten totdat het zover is. Overdag steek je misschien al wat af en het andere (sier)vuurwerk bewaar je voor 's avonds. In gedachten zie jij je pijlen al met een geweldige vaart het donkere luchtruim ingaan. Je kent ze allemaal bij naam. Rotjes, knetterballen, voetzoekers, duizendklappers, gillende keukenmeiden. Hoor jij ook bij deze jongeren? Vorig jaar stuurde de politie aan duizend kinderen een brief om hen te waarschuwen tegen (illegaal) vuurwerk. Dit jaar krijg jij een brief van mij. De Heere laat je via het zesde gebod weten hoe kostbaar Hij jouw leven vindt. Elk jaar vallen er tijdens de jaarwisseling slachtoffers: vingers kwijt, oog beschadigd, soms één of meer doden. Zou jij je in dít gevaar begeven? En wat is het weggegooid geld. Tientallen miljoenen euro's worden er per jaar verknald. Houd jij je geld maar in je spaarpot.

Misschien lezen jullie thuis op oudjaar Psalm 90. In vers 12 staat: 'Leer ons alzo onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen'. Wat is dat nodig. Een wijs hart. Oudjaarsdag zou je stil moeten zetten bij de vraag: 'Kan ik voor God verschijnen?' In jullie gemeente worden waarschijnlijk ook de namen voorgelezen van leden die in het afgelopen jaar zijn overleden. Niemand weet vooraf zijn of haar sterfdag. Dat kan vandaag al zijn. Daarom een dringende oproep: 'Zoekt de dingen die boven zijn' (Kol. 3:1). In plaats van vuurpijlen die omhoogschieten, stijgen dan je vurige gebeden omhoog: 'Och HEERE! bevrijd mijn ziel!'

Zou vuurwerk echt belangrijk zijn? Geef zelf een antwoord en neem een verstandig besluit voor de komende jaarwisseling.

Hartelijke groet van een bezorgde moeder.

MEVR. A. JANSE-PIETERMAN, RIJSSEN

ELSKE WAARHEEN?

ALS ELSKE OPEENS OMA'S HAND OP HAAR HOOFD VOELT, MOET ZE TOCH HUILEN. 'IK... IK... PAPA...!'

'Stil maar, m'n kind. Het kwam allemaal zo onverwacht. Ik voel dat jij er niet blij om bent en voor opa en mij was het ook een teleurstelling. Ik zal het maar eerlijk zeggen. Al zal je leven nu weer anders worden, Elske, toch hopen we dat je in de Bijbel zult blijven lezen. En we rekenen er natuurlijk op dat je ons nooit vergeet. Jij bent onze kleindochter en we houden heel veel van je. Je komt maar zo vaak als je wilt. Zo ver weg gaan jullie nu toch ook weer niet.'

Elske duwt haar hoofd tegen oma aan en zegt met schorre stem: 'U denkt toch niet dat ik opa en u vergeet? Papa vindt het gewoon dat ik met hem meega en ik hoor natuurlijk bij papa, maar als ik moest kiezen...'. Hier stopt ze, want nu laat ze toch merken dat ze het heel erg vindt om weg te gaan.

Opeens staat ze op en zegt gehaast: 'Ik ga me aankleden, straks kom ik te laat op school'. En voordat oma nog iets kan zeggen, is ze de keuken al uit. Ze wast zich en kleedt zich aan, maar haar gedachten zijn heel ergens anders. Dan denkt ze weer aan wat oma zei. Dan weer hoe alles zal worden. Kiezen zou moeilijk zijn, maar als vader er niet op rekende dat ze met hem meeging, dan..., dan zou ze voor opa en oma kiezen. Maar ze zal flink zijn, zoals ze ook in het vorige huis altijd flink moest zijn. Straks zal ze ook alles tegen Heleen vertellen. En ze zal net doen of ze het niet erg vindt. Ze begreep heus wel wat oma over het bidden zei, maar daarom vindt ze het wel moeilijk. Erg moeilijk!

Ds. Labee over:

Rooms-Katholieke doop

Hoe moeten we denken over een rooms-katholieke doopdienst? Mag je naar zo'n dienst toe en is die Doop geldig?

Rooms-Katholieke doop

Met enige voorzichtigheid, omdat er tegenwoordig ook 'vrijzinnige' rooms-katholieken zijn - die zich in de officiële leer niet meer herkennen -, willen we hierop ingaan. Traditioneel wordt ook bij de rooms-katholieken de Heilige Doop bediend in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Verder wordt het voorhoofd van de dopeling gezalfd met een 'heilig chrisma', olie met balsem die een heerlijke geur geeft. Die zalving symboliseert dat de dopeling daadwerkelijk christen is met een verwijzing naar een ware christen die met Christus is gezalfd. Na de zalving wordt een wit kleedje over de dopeling gelegd, dat de reine staat van het kind tot uitdrukking brengt. Vroeger kreeg de dopeling ook wat zout op de tong. Dit moest verwijzen naar de oproep van de Zaligmaker om het 'zout' van de aarde te zijn.

Op de site www.venstersopkatholiekgeloven.nl is te lezen wat de rooms-katholieke doop eigenlijk wil zeggen. We citeren maar letterlijk: 'Door de doop word je opnieuw geboren en in de familie van God, de spirituele familie, opgenomen. God de Vader wordt door de doop 'vader' van de dopeling (zo wordt de baby of volwassene die gedoopt wordt genoemd), Jezus Christus wordt 'broer' van de dopeling en Maria 'moeder'. Door de doop wordt de nieuwe katholiek ook lidmaat van de Kerk. De priester of diaken die doopt, wordt wel met '(eerwaarde) vader' aangesproken. De kerk schenkt als moeder het leven aan de

dopeling vanuit de spirituele baarmoeder, de doopvont. Bij deze doopvont in de kerk wordt gedoopt, hierin bevindt zich het doopwater. Degene die wordt gedoopt, wordt door de doop ook lid van de parochie en het bisdom waarin de doop plaatsvindt'.

Als de Heilige Doop met gewoon water heeft plaatsgevonden door een in zijn kring wettig erkende ambtsdrager en in de naam van een Drie-enig God, wordt deze erkend in onze gemeenten. Maar we hoeven niet uit te leggen hoezeer bovenstaande uitleg afwijkt van de gereformeerde belijdenis. Het volgens Rome op Gods' bevel afwassen van de erfzonde door de priester staat zo haaks op de bediening van de Heilige Doop als teken en zegel van Gods genadeverbond. Spreekt ons formulier om de Heilige Doop aan de kinderen te bedienen niet over de Doop gebruiken uit 'bijgelovigheid'? Het bovenstaande 'geloof' dat de Doop de zonden afwast, is niet het ware geloof maar bijgeloof.

Rooms-Katholieke dienst

Er blijft nog één vraag over: mag je naar zo'n rooms-katholieke dienst? De vraagstellers staan voor die vraag (schreven ze) in verband met een doopdienst van een kindje van een collega. Wellicht zijn er ook lezers die als ouder, grootouder of andere familiebetrekking een uitnodiging krijgen voor een rooms-katholieke (kinder)doopdienst of een dienst met volwassendoop in evangelische kring. Wat kan er veel pijn en verdriet achter zo'n overweging liggen... Al blijft het een persoonlijke beslissing die voor Gods alwetend aangezicht genomen moet worden, we willen de vraag wel beantwoorden. Het is onze stellige overtuiging dat we daar *niet* naar toe moeten gaan. Met onze Nederlandse Geloofsbelijdenis artikel 29 belijden we - in gemeenschap met Gods Kerk van alle tijden en plaatsen - wat een ware en valse Kerk is. We mogen en moeten daar zijn waar de merktekenen van de ware Kerk zijn: 'zo de Kerk de reine predicatie des Evangelies oefent; indien zij gebruikt de reine bediening der sacramenten, gelijk ze Christus ingesteld heeft; zo de kerkelijke tucht gebruikt wordt, om de zonden te straffen'. En we ontoren de Koning van de Kerk, Jezus Christus, als we op een plaats zijn waar de sacramenten niet bediend worden 'gelijk Christus in Zijn Woord verordend heeft'.

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.